

Klæbu Historielag

Årsskrift 1994

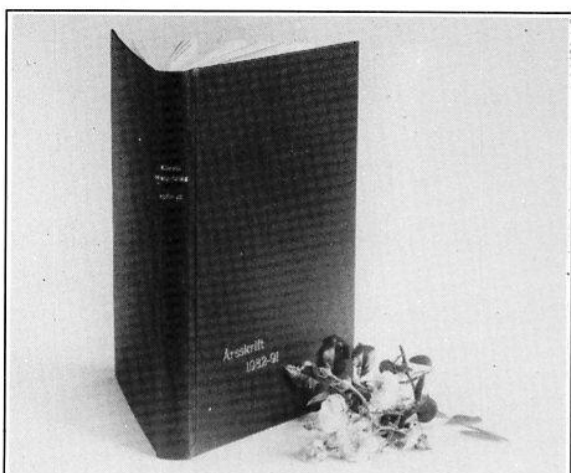
Hilsen fra styret

Historielagt og Museumsnemnda har i alle år arbeidet innen samme område og med nært beslektede saker. Grensene for de oppgaver som var naturlig for den enkelte organisasjon var flytende og uklare. Det var ofte vanskelig å skille mellom historielags-saker og museumssaker - og ikke var det så viktig heller. Det var de samme menneskene som gikk igjen i begge organisasjoner. Når disse ildsjeler er borte, melder problemet seg.

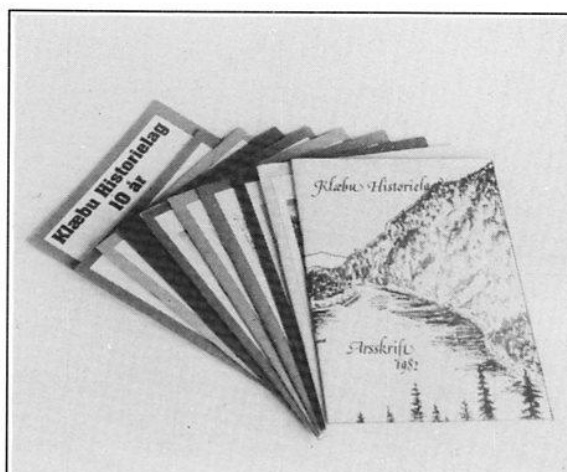
Historielaget er en frivillig organisasjon som består av engasjerte medlemmer med interesser innen ett eller flere områder av lagets arbeide. Dette er en ressurs og en styrke man ikke kan påregne i en kommunal nemnd med politisk oppnevnte medlemmer. På den annen side rår det kommunale apparat over ressurser Historielaget ikke har, bl.a. kontorteknisk kompetanse. Økonomi er et annet stikkord. Det vil nå være riktig å legge forholdene bedre til rette for musealt arbeid i videre forstand. I dette ligger ikke at medlemmene skal overta ansvaret for Bygdemuseet eller forestå vedlikehold av gamle bygninger. Det er mange andre oppgaver av mer konkret art som venter i sektoren. Klæbu Historielag bør åpne for dette slik at nye grupper historisk interesserte kan finne sin plass hos oss.

Klæbu i november 1994.

Hans Reiten

Innbinding kr. 375,-

Nytt opplag kr. 50,-

Styrets sammensetning 1994

Leder:	Hans Reiten
Nestleder:	Eli Myhr
Sekretær:	Signy Gausen
Kasserer:	John Lium
Styremedlem:	Ragna Flatjord
Varamedlem:	Emma Hægstad, Nils Mellandsør, Eva Haftorn

Redaksjonskomite:

Haldor G. Buan (redaktør), Ragna Flatjord, Asbjørn Husby, Magne Vik og Otto Ulseth.

Innhold:

- s. 2 Hans Reiten: Hilsen fra styret
- s. 4 Per Sæther: En gledesspreder, Albert Teodor Eggan
- s. 6 Tor Ingar Nordsetrønningen: Seminarietiden
- s. 8 Husmannskontrakt
- s. 9 John Aas: «Høttklokka» på sagbruket på Hyttfossen
- s. 11 Ragna Flatjord: Kar- og kvinnfolkarbeid - for ikke så lenge sia
- s. 13 Otto Ulseth: Ikke et tørt øye - Klæbu Mannskor gjennom 50 år
- s. 15 Per Sæther: Barns og ungdoms liv og lek i 1920-åra
- s. 17 Asbjørn Husby: Overdrivelse eller fakta
- s. 18 Jan A. Hansen: Klæbu i fokus som turistmål for over 100 år siden
- s. 23 Husmanden: Domt folk
- s. 24 Asbjørn Husby: Reise fra Selbu til Klæbu rundt 1810
- s. 25 Ole Lettingvold: 70-års konfirmanter - 1924
- s. 26 John Aas: Husmannsplasser under Målsjø gård
- s. 27 Ragna Flatjord: Minner og meninger
- s. 28 Ragna Flatjord: Alderdommen
- s. 29 Otto Ulseth: Dramatikk i høstmørket

Forsidebilde:

M/S Jøvra på Selbusjøen sommeren 1994.

En gledesspreder

Albert Teodor Eggan (1872-1957)

Av Per Sæther

Albert Eggan.

Enkelte som ennå lever, minnes ei tid uten radio og TV. Jeg husker godt første gangen jeg opplevde det mirakelet å høre tale og toner båret langveis fram gjennom lause lufta og gjengitt fra en firkanta kasse som de kalte radio. Det var på Torven, hos lærer Ulstad. Han var alltid tidlig ute med å introdusere nye ting. Før den tid var det avisene som kom med budskap og nyheter utenfra. men det var få husmenn og plassfolk som så seg råd til å holde avis.

Den muntlige kommunikasjonen blomstret imidlertid. Nyhetene gikk på denne måten fra

hus til hus. Det dreide seg oftest om hendinger i nærmiljøet. I vandringa fra mann til mann - og fra kjerring til kjerring - kunne beretningen bli fargelagt og tilspissa, om det ikke gikk så langt som i eventyret, der en fjær ble til fem høns!

Det hendte at muntlige utsagn, som ikke ble skrevet ned, likevel fikk langt liv og ble et slags ordspråk, som kunne brukes ved passende høve, «som han sa, han -». Det kunne være kloke utsagn, eller særdeles dumme uttalelser, men de var alltid originale og uvanlige. En person som ofte ble sitert i min oppvekst, står klart og kjært i mitt minne. Hans navn var Albert Teodor Eggan, husmann under prestegården, og fra 1926 sjøleiger på Eggan nordre. Eggan var nærmeste nabo til Husbytrøa, der jeg vokste opp, og mang en herlig gang var jeg med på «gjømsel» og andre leiker der på Eggan. Det var så god plass rundt husa der, og så mange gjømslerom. Men det likeste var at der hørte vi aldri et vondt ord om vi bråkte aldri så mye.

Som de fleste husmannsplasser var Eggan og for liten til å fø hest. Albert var alltid i arbeid, like mye som hest som kar. Om sommeren var det ljåslått, hesjing og høybæring, jordarbeid med spade og grev. Året rundt var det vassbæring, opp den lange bakken fra bekken. Det skulle mange tunge bærer til for å dekke behovet hos folk og krøtter. Om vinteren var det snømåking for å gjøre vassvei og lang gårdsvei framkommelig. Jeg kan ikke huske annet enn at det alltid var drygt med snø om vintrene. Alberts styrke og jernhelse kom godt med, og ikke misnt hans gode humør.

I tillegg til slitet heime var det nødvendig å skaffe tilskott til levemåten med tilfeldige jobber utenom bruket. Albert var snekker og tømmermann, og hadde ellers innsikt og handlag til alle slags arbeid. Jobber var det derfor ikke så vanskelig å få, men betalinga var ikke stor på den tid. Jeg ser ham for meg i den verste jobben i trøskinga, når trøskeverk og mannskap gikk fra gård til gård om høsten. Alberts faste plass var ved hakkelsmaskina, der halm, agner og støv sto

som ei sky rundt ham. På denne plassen var det ikke det minste opphold eller pusterom mens verket gikk. Og hørselsvern og støvmaske var remedier som hørte framtida til.

Ellers var det aldri nei når en bad Albert om hjelp. Mang en gang gikk jeg til ham, og han var som en far å komme til. Seinere, da jeg ble større, hendte det at jeg kunne gjøre litt gjengjeld. Jeg fikk være med som hjelpesmann da han satte opp stabbur på Eggan. Jeg tok i med ham og drog okshøvel og nothøvel da panelinga ble gjort i stand, og jeg var med og la spontaket. For ham var det vel til noe hjelp, og for meg var det en god skole i behandling av verktøy og materialer.

Det var smie også på Eggan, noe som var uvanlig på plassene. Som vanlig lå den et stykke fra de andre husa p.g.a. brannfaren. I smia var også ovn og steinhelle for korntørking. Klart i minnet står stemningen i smia, med mørk høstkveld ute, varmt og godt inne, med gløs fra ovnen, spraking og godlukt fra kornet på tørkehella.

- Men så til det som var nevnt til å begynne med, og det som gjorde Albert til en «kjendis», som det heter nå. Han skilte seg ut i det som var vanlig hverdags uttrykksmåte. Det var lik at alt som ikke var «rætt og ækt klæbygg» i uttale og ordbruk ble nøye observert og kommentert. Det kunne være et byuttrykk - Trondheim var riktignok langt unna den gangen, men påvirkning derfra kunne forekomme. Om noen i sin tale var smitta av byspråket, var det betraktet som jåleri. Ellers ble ethvert innslag fra andre målfører, enten det var fra Selbu eller andre fremmede steder, sett på som komisk og mindreverdige. Et unntak var likevel svensk, som kom inn med rallarne ved Sveananlegget. Svensk bannskap hadde særlig høy status.

Hos Olav Duun er det en av personene, Bendek i Kjelvika, som ligger inn et avstikkende bokspråkord i sin tale når noe skal slås urokkelig fast: «Obetinget», sier han. På samme vis fravek Albert klæbumålet når det passet, og uttrykte seg i uvanlig språkform. Skjønt uvanlig - det var den form han hadde lært på skolen, ikke minst av det som den gangen skulle læres utenat av skriftsted og salmevers. Han brukte det temmelig danske bokspråket feilfritt og konsist når han fant at det passet, med suveren forakt for at det kunne føre til glis og herming.

Mange av Alberts uttalelser ble kjent og sitert, uten at det lå noe nedsettende i det. Det var heller ut fra en beundring for det uvanlige.

Iblant kunne det ligge godmodig ironi i Alberts kommentar, som i et tilfelle da kjøttsuppa var temmelig tynn: «Nydelig suppe, frue! Jeg kjenner den er kokt på deilig kildevann!» En annen historie om suppe. Karene lå på Brungmarka på tømmerhogst og hadde losji i Haugumkoja ved Dønnøya. Det ble kokt middagsmat i store porsjoner som rakk for flere dager. Ved oppvarming av suppegryta fant Albert et uvanlig kjøttstykke, ei dau mus. «En mus skjemmer ikke god suppe», mente han. Ei mus til kom til syne. «Nok en mus - ja vel, to mus får gå!». Men da tredje eksemplar kom til syne, var begeret fullt: «Tre mus! Det er for meget, jeg slår ut svineriet!»

Da de drev med hogging i prestegårdsskogen, kom presten sjøl på inspeksjon. Han syntes karene var for uvørne under felling, og bemerket at det gikk hardt ut over ungsbogen. «Ja, det knaker og braker, herr pastor, det knaker og braker i birkeskoven!», sa Albert. Meningen var: Det er bare den mindreverdige bjørka det går ut over.

Som vanlig var på den tid, ble heller ikke denne familien spart for sjukdom. Dattera Kristine, ei flink, vakker og modig jente, ble offer for tuberkulosen. Jeg husker henne fra siste sommeren hun levde. Hun var da heime og skulle komme seg. Hun var ved godt mot, men det ble altså slutten, slik det skjedde med så mange unge.

Kona, Kari, var fra Kallar i Selbu. Hun var ufør av leddgikt, men bar sine plager med tålmod og humør. Jeg husker noen sa: «Det er kaldt idag». «Det e' kallar i Selbu!» sa Kari. Albert fikk oppleve framgang og vekst på Eggan i sin levetid. En merkedag måtte det være da de kunne skru på krana inne og slippe den evinnelige vassbæringa. Arealet ble utvidet ved at nabobruket ble ervervet. Nå ble det grunnlag for egen hest, og dermed mindre tungt slit. Nye, tidsmessige hus ble bygd, det kom elektrisk lys og kraft. Livet ble på alle måter lettere, det ble tid og råd til kvilestunder i det daglige strevet. Det ble likevel en trist slutt på Alberts liv, et fall fra låvebrua satte punktum.

Albert var en eksponent for den hjelpsomhet og solidaritet som fattig-Norge hadde mye av, og som til dels savnes i vår velferdstid. I tillegg var Albert en gledespreder som ved sitt humør og gode replikker skapte munterhet i lag og samvær, i ei tid som ellers ofte var fattigslig og grå.

I forbindelse med min hobby, slektsgransking, kom jeg i fjor over en upublisert biografi av Nils Taraldsen. Han var født i 1858 i Kvam i Nord-Trøndelag, og var en eldre bror av min oldefar Mortinius Taraldsen. Nils Taraldsen gikk på Seminaret i Klæbu i perioden 1875-1877.

Selv om det har vært skrevet flere artikler om Seminaret i tidligere årsskrift, tror jeg at det også i denne teksten finnes momenter som kan koomplettere stoffet i tidligere artikler. Jeg vedlegger derfor et utdrag fra Nils Taraldsens biografi fra denne perioden, skrevet i hans egen språkdrakt. Biografien ble skrevet ned fra 1891 og utover, så opplevelsene er skrevet

ned nærmere 20 år etter at han gikk på Seminaret.

Etter en tid som lærervikar i Steinkjer-området, fikk han i 1881 en lærerpost i Bjørnør. Han var der lærer i flere skolekretser. Enkelte kretser hadde egen skole, mens andre hadde omgangsskole i store deler av perioden frem til 1901, da han flyttet sin lærergjerning til Stadsbygd. På sine eldre dager vendte han tilbake til Steinkjer-området og var da lærer i Egge, der han også ble ordfører i siste halvdel av 1920-tallet. Nils Taraldsen døde i 1937.

Hilsen

Tor-Ingar Nordsetrønningen

Seminarietiden

Straks etter min konfirmation blev det bestemt, at jeg skulde på seminariet, hvorfor jeg fordet første ikke tog fat på noget bestemt. Fordet meste gik jeg hjemme. Meningen var nok, at jeg skulde læse og forberede mig til optagelsen ved seminariet; men med den læsningen gik det så som så. Tildels var jeg lidt borte på dagarbeide og især hos min lærer. Således var jeg hos ham i hånningen om sommeren 1875. Da var jeg der sammen med den, som senere skulde blive min hustru. Tanker om forelskelser var noget jeg endda ikke kjendte til og forstod mig på og det kunde da således mindst af alt have faldt mig ind, at jeg og hun senere skulde komme til å dele såmeget sammen. Jeg bar foresten en ubestemmelig blandet følelse for, hvad høsten og de forestående år vilde bringe mig. Samtidig blev foreberedelser trufne for min seminariereise.

Ansøgningen var for en tid siden afsendt og svar indløbet fra bestyreren, at jeg måtte møde op til optagelsesprøven mandag den 23de august. Malena Brunstad skulde låne mig penge og P. Følling, Ole Flekstad, Ole Nodal og Ingebrigt Brunstad skulde kautionere. Ialt lånte jeg hos ovennævnte enke kr. 480.00; senere lånte jeg hos Aleksander Dyrstad kr. 160.00 til at bekoste opholdet ved seminariet med.

Hjemme gjorde man hvad man kunde for at sætte mig istand med klæder og den 17de august reiste jeg hjemmefra både med håb og frygt og forventninger om udfaldet af reisen. Den første nat på reisen overnattede jeg hos min moster

Benedikte i Helgeshaven, den anden nat på Steinkjær.

Den 19de reiste jeg fra Steinkjær til Trondhjem efter samme morgen at have sagt min fader farvel. Således forlod jeg hjemmet for første gang for at skulle bruge mine egne vinger og ben. Det var første gang, jeg havde reist med dampskib og første gang jeg så Trondhjem. Men da jeg som før nævnt allerede var noget af en geograf, havde jeg på forhånd en så nogenlunde god forestilling om denne by, at jeg kunde orientere mig temmelig godt da jeg kom frem.

På dampskibet havde jeg stiftet bekjendtskab med to andre, H. Elden fra Namdalseidet og J. Breche fra Mosvigen, som også agtede sig til optagelsesprøven. Besynderlig nok blev ingen af disse færdige seminarister, da den første gik tilbage ved optagelsesprøven og den anden ved førsteårseksamen og begge har senere slået ind på handelsveien.

I Trondhjem gik jeg da og så mig lidt om for det meste på egen hånd til lørdag (den 21de august). Jeg fik da opspurgt en «Klæbyg» som var i byen og fik aftalt følge med ham opover Strinden. Ligeledes skulde han skydse mit tøj. Det drog ud før «kallen» blev færdig og det blev mørkt for os om aftenen, hvorfor jeg for den nat måtte tage logi hos ham for natten. Dette var på Lilleuglen.

Jeg kan just ikke sige, at jeg fandt bekvemmelighederne meget luksuriøse; men det klarede sig.

Næste dag var søndag, og jeg fulgte da kirkefolket til Klæbo kirke, hvor seminariebestyrer Aars den dag forrettede. Efter gudstjenesten kom jeg til Haugum gård, hvor jeg bestilte logi under prøven. Samme aften kom jeg der i selskab og kjendskab med O. Moe fra Værdalen, et kjendskab som udvikledes til venskab og dette venskab vedligeholdtes under hele seminarietiden og senere, skjønt vi i den senere tid har stået i liden forbindelse med hinanden.

Optagelsesprøven varede i 2 dage og jeg syntes at klare mig så middelmådigt under de respektive eksaminationer. Det var således med halv ængstelig forventning jeg, ligesom vel de fleste andre ventede at høre udfaldet om aftenen den 24de. I mørkningen kom lærerne og seminariebestyreren oplæste navnene på dem som skulde optages. Lykkelig syntes jeg at være, da mit navn blev nævnt.

Jeg indrettede mig da til ophold på den såkaldte søndre kvist i «gamlebygningen» for det 1ste år. Mine kammerater der på læseværelset var følgende. S. Henning fra Sparbo, senere lærer i Værran, K. Fostervold fra Øre, senere lærer i Kristiansund, A. Bergslid fra Tingvold, senere lærer i Frænen og T.jem. O. Moe fra Værdalen og Th. Retseld fra Meldalen. Da Klæbo ikke blev forvænned og bortskjæmt, hverken ved overdådighed eller lediggang, men også en tid fuld af lykkelige timer for en lærelysten og kammeratslig ungdom, ligesom jeg heller aldrig følte mig synderlig generet af det hele system reglementer, hvorefter man skulde våge, sove, læse, spise o.s.v. Bestyreren Aars var en meget venlig og agtværdig lærer, hvis minde jeg vil bevare med kjærlighet al min tid. Han var vor lærer i Religion med bibellæsning, kirkehist, o.s.v.

Andenlæreren Hartman havde af mange seminarister ord for at være partisk og vanskelig lærer; men jeg havde altid meget tilovers for ham, ligesom jeg senere også har erindret ham med taknemmelighed. Måske kommer det av at hans fag geografi, naturfag, regning, tegning og gymnastik, var mig det kjæreste af, hvad der skulde læres.

Tredielæreren Klykken var også en bra lærer og behandlede os humant; men jeg må dog sige, at jeg ligeoverfor ham havde mere intetsigende følelser. Gamle Husby, øvelsesskolelæreren havde vi så lidet at bestille med at jeg ikke ved, om jeg kan omtale ham blandt mine lærere. Lidet

lærte jeg vist af ham i prakti, måske jeg derfor også kun nåede 2,75 i karakter i praktisk brugbarhed til dimissionseksamen.

En vis S. A. Ramsvig - gammel student - var vikar for andenlæreren deroppe et halvt års tid og foredrog for os i det uendelige af naturvidenskaberne. Han var lærd på sin måde; og vi kunde også have anledning til at lære adskilligt af ham; men han var ensidig uddannet og ikke skikket til seminarielærer. Undervisningen ved dette kursus sluttede den 24de juni 1876, eksamen varede til 15de juli, og med en samlet hovedkarakter 1,98 og 4de af mine klassekammerater reiste jeg den 17de d.s.m. indover Trondhjemsfjorden. Jeg fulgte dampskibet «Nea» og dette gik kun til Sundnæs, men så stor var min attrå efter at nå hjem og få berette om resultaterne af årets virksomhed at jeg traskede fra Sundnæs hjem til Gudenum om natten uden såmeget som at stanse underveis.

Imidlertid var forandringer skeet på Brunstad. Ingebrigt var død på efterjulsvinteren. Anne var enke og havde min broder Peter, som var forlovet med Sofie Brunstad (født Nold), til bestyrer af gårdsbruget. Jeg kom da også did på høånarbeide i ferien.

Onsdag den 16de august fulgte jeg «Namsos» til Trondhjem for igjen at fortsætte på skolemesterfabrikken. Dette skoleår kom jeg til at bo i øvste A, det værelse i 1ste etage at «Gammelbygningen» som lå nærmest tredielærerenens bolig. Af kammerater i læseværelset dette år havde jeg E. Bjørndal, Børsen, P. Veбенstad, Kværnæs, M. Mælan, Bjørnør, Ugelstad fra Kristiansund samt H. Eide fra Kværnæs. Jeg kan ikke sige, at broderlige forhold som havde hersket blandt mine klassekammerater det første år også fandt sted det andet år. Et par af mine kammerater var trættekjære og uenige tildels; den ene gad ikke lære, men heller disputere og voldte os således ubehageligheder.

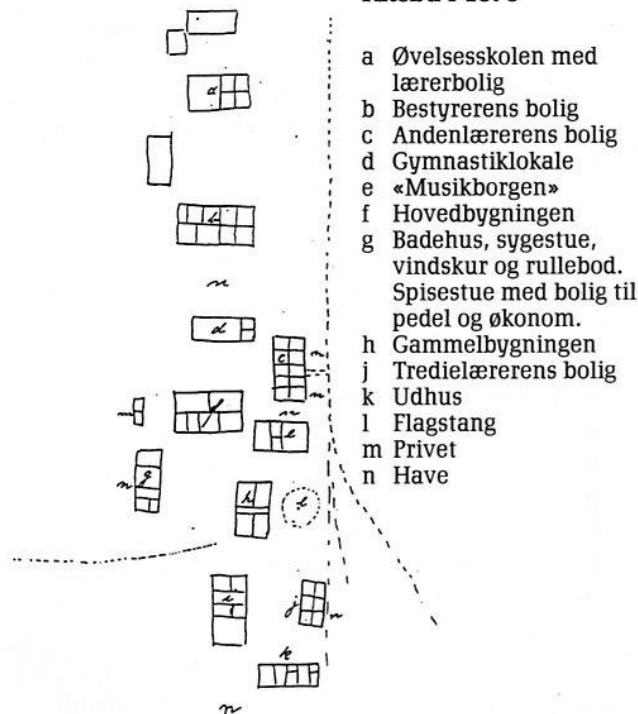
Dog, tiden gik under presserende virksomhed og den 6te juni 1877 havde vi fået den lærdom man tænkte os. Den 8de, 9de og 11te s.m. var de praktiske prøve, på hvilke jeg klarede mig mådeligt, især på den ene prøve. Den 12te, 13de og 14de var der skriftlige prøver. Repetitionsferien varede fra 14de til 22de juni.

Lørdag den 23de var jeg oppe til eksamen hos Aars. Onsdag den 27de havde Hartman mig i geografi; regning og naturfag, lørdag 30de var jeg hos Klykken under eksamination i historie,

grammatik, sjæle- og opdragelseslære, 3^{die} juli var karakteroplæsningen og erholdt jeg som dimissionskarakter for teori 2.12 for praktisk brugbarhed 2.75. Karakterne gik jo ned fra 1ste årseksamen og jeg var lidt uheldig under nogle prøver. Dog, jeg havde mit testimonium og jeg forlangte intet bedre, når det ikke var at få. Glad sagde jeg Klæbo farvel den samme dag for først igjen at gjense det 1889 under femtiårsfesten.

Aftenen den 4de juli kom jeg hjem. Nu var jeg altså forberedt til at kunne opnå en livstilling. Jeg skal ikke sige, at jeg overvurderede min skolemesterduelighed, tvertimod havde jeg da som ofte ellers meget liden selvtilid. Men på den anden side havde jeg indtil da havt meget lyse tanker om anledningen til at erholde en god lærerpost, når jeg bare var færdig fra seminariet. Heller ikke troede jeg det fornødent at søge poster langt borte fra barndomshjemmet ligesom jeg havde en altfor ængstelig frygt for at komme langt unna.

Klæbu i 1875

- a Øvelsesskolen med lærerbolig
- b Bestyrerens bolig
- c Andenlærerens bolig
- d Gymnastiklokale
- e «Musikborgen»
- f Hovedbygningen
- g Badehus, sygestue, vindskur og rullebod. Spisestue med bolig til pedel og økonom.
- h Gammelbygningen
- j Tredielærerens bolig
- k Udhus
- l Flagstang
- m Privet
- n Have

Husmannskontrakt

mellom Ole Haldorsen Tellugen og Svend Olsen

Jeg underskrevne Ole Haldorsen Tullugen på egne Vegne og som Væрге for min Steddatter Karen Glemmetsdatter, gjør vitterligt at jeg hermed bygsler og fæster til Svend Olsen og Kone den under Gaardene Tellugen. Matr.no. 417 og 418 beliggende Plads Storsveet kaldet, tilliggende de Markaslaatten der før har hørt til denne Plads, dog således at han ej maae tiltræde Pladsen før nuværende Huusmand Iver Halvorsen og kone dør, eller med dem kan forenes om Pladsens avstaaelse. Foruden før bemeldte Plads Storsveet, i den Vidde og Størrelse den nu er indhegnet, og de Markaslaatter som før har hørt til den, skal Svend Olsen og Kone ogsaa have Græsning i Gaarden Tellugens Udmark for de kreaturer der fødes paa Pladsen og Slaatterne, samt Tilladelse til at tage i Gaardens Skov behøvende Brændeved, Gjerder- og Huusfang.

I steden for Avgift paa denne Plads, skal Svend Olsen arbejde for Gaardens Ejer, paa dennes Kost, 14 dager, Fjorten Dage i Høeaanden uden Betaling, og naar han ej selv er istand dertil, eller konen overlever ham, skaffe en anden duelig Karl dertil. For andet Arbejde er han fritaget, dog dersom han vil arbejde for andre, og Gaardman-

den behøver ham, da skal han fortrinlig arbejde for denne mod samme Daglønn som han kan faae hos Andre. Fortrinlig maae Svend Olsen ej holde Kroehold, undtagen Indersten eller paa anden Maade overtræde de for Huusmand gjeldende Love og Anordninger.

På foranførte Vilkaar maae Svend Olsen og kone bruge og benytte førmeldte Plads på levetid, men overtrædes de samme love de sit Fæste forbudt.

Trondhjem, den 3de Desbr. 1821.

Til Vitterlighet..
Aas. Batzmann

Ole Tellugen.

Den originale Bygselseddel, som er enslydende med foranstaaende, har jeg modtaget, og forpligter mig herved til at opfylde de mig deri paalagde Forpligtelser, under mit Fæster Fortabelse.

Datum d.s.
Til Vitterlighet
Aas. Batzmann

Svend Olsen
m.p.pen.

Utlånt av Svanhild og Edvar Tellugen.

«Høttklokka» på sagbruket på Hyttfossen

Av John Aas

Mange gårder i Klæbu hadde såkalte «matklokker» som bruktes til å ringe med for å varsle gårdens arbeidsfolk om at nu var det tid for å få mat. På Huitfeldts sagbruk på Hyttfossen var det også en sådan klokke som ble benyttet til å ringe ut og inn for arbeiderne på saga og for «utearbeiderne», særlig for at alle skulle ta matpause samtidig. «Petter-Johanna», som hun vanligvis ble kalt, sto for å ringe. Hun hette egentlig Johanne Haugen.

Denne klokka kom fra Orkdal og hadde denne teksten innstøpt:

SAUGEN PÅ ROVEN BRUG
STØPT PÅ FABRIKKEN VED NIDELVEN ÅR (?)

Rove er en liten gård i Orkdal, og eier i dag er Ståle Furuhaug. Over telefonen har jeg av Iver Furuhaug, faren, fått opplyst at gården før i tida hadde en dam i ei lita elv for drift av et mindre sagbruk. Et år raste dammen ut, og vassflommen tok med seg saga og husene på gården. Et menneskelig gikk også med. Etter det Iver Furuhaug kunne fortelle kjøpte Huitfeldt i Klæbu diverse sagutstyr som fantes etter flommen, og en kan tenke seg at matklokka samtidig ble med til Klæbu.

Etter sagbrukets opphør fikk Johan Nervik, som da var formann i Klæbu Arbeiderungdomslag (senere i mange år ordfører i Klæbu), ideen om å undersøke muligheten for overtakelse av hytteklokka til ungdomslaget. Tanken var å benytte klokka for å ringe inn det nye året under de årlige nyttårsfestlighetene. Han kontaktet Trondheim Elverk (ny eier), og Klæbu A.U.L. fikk overta klokka på betingelse av forsvarlig oppbevaring.

Klokka ble så fraktet til Folkets Hus og heist opp under taket over scenen i huset. Den var et fint innslag i nyttårsfeiringen i mange år.

Så gikk det en del år uten nyttårsfeiring i Folkets Hus. Jeg kom da på å se innom huset en sommerdag først på 1970-årene, og fant dørene

åpne. Jeg kløv opp på scenen for å se etter klokka. Den var borte!

Ikke lenge etter var jeg en tur til Brekken ved Aursundsjøen, og tok da kontakt med den «synske» Inga Tamnes. Jeg fortalte henne om den bortkomne klokka, og hun sa med en gang at den var langt borte og kom aldri tilbake. Jeg spurte så om den var knust og solgt som brom. «Nei, den er fremdele hel, og det var to karer som tok den».

Klæbu, 22. oktober 1993

HYTTKLOKKA

Johan Nervik fikk av Trondheim Elektrisitetsverk under krigen overta hytteklokka for oppbevaring. Det var en forutsetning at klokka skulle plasseres i Folkets Hus etter krigen for å benytte den under ungdomslagets årlige nyttårsarrangementer til å ringe inn det nye år.

Like før jul i 1945 ble så klokka fraktet til Folkets Hus hvor den ble montert under taket over husets scene. Arbeidet med dette ble visstnok utført av lagets medlem Reidar Grendstad.

Nyttårskvelden 31.12.1945 ble så klokka heist ned i passende høyde ved siden av et stort norsk flagg, som nå igjen kunne benyttes etter å ha vært forbudt i 5 år. Kl. 24 kimet klokka for første gang inn et nytt år.

Sonja Nervik, i nydelig lyseblå kjole, leste så et dikt som hennes far, Johan Nervik, hadde skrevet for anledningen.

Diktet gjengis på følgende side.

Klæbu, mai 1994.

Hyttfossklokka

Vil du høre noen vers om klokka som nettopp ringte så
vakkert for oss
Den sang som i gamle dage, da den hang på Hyttfoss
Da den hang der på brakketaket i sitt lille klokkehus
Og blanda sine malmlulle stemmer til røsten fra fossens sus.

Den hang der på Hyttfossen Bruk i lange og trange år
og nøiaktig fulgte med i arbeidsfolkets kår
Den så på det yrende livet som foregikk under seg -
Det var smått med det som het fritid,
det var for det meste: «Arbeid!»

Men klokka fulgte tida, det var den som passa på
når arbeidsfolket skulle komme og når det kunne gå
Hver morgen tidlig sang den en tung og vemodig sang
som minnet arbeidsfolket om arbeidstid og tvang.
Men derimot om kvelden når klokka satte i
da rangla og sangla og sang den: «No er arbeidsfolket fri!»

Men neste morgen gjentok den sin vemodstunge sang
Og arbeidsfolket måtte gå sin gang.
Dem kom ifra «Selbu-stugguin», og dem kom nedover
Sagabakken.
Det var unger, ungdom og manndom. Det var gamle som lutet
med nakken.

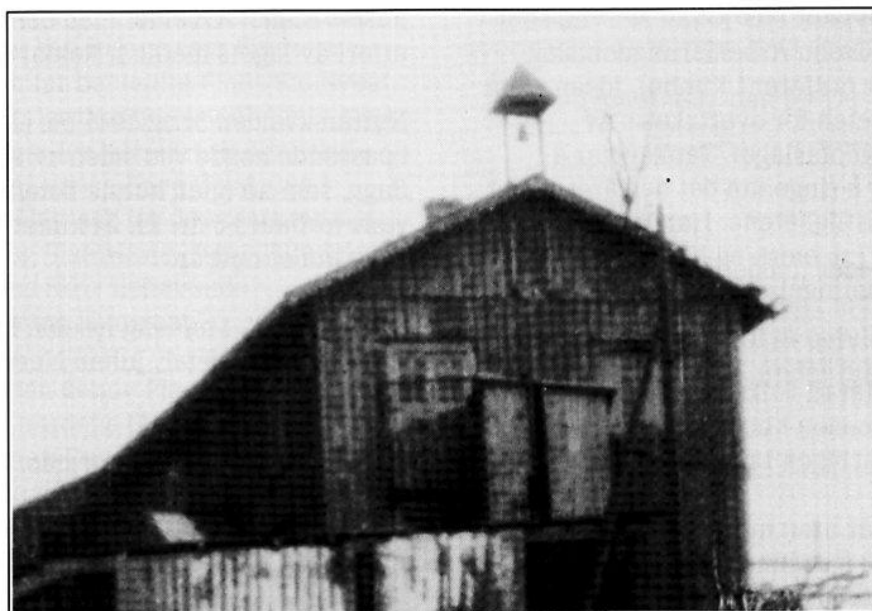
Og slik gikk det år etter år. Det pustende liv gikk sin gang.
Et folk som passet sitt arbeid og ei klokke som passet sin sang.
Men plutselig stoppet det hele. Det yrende liv gikk falitt.
Det lønte seg ikke lenger å arbeide. Det skaffet ikke nok profitt.

Det ble så taust og stille og tida ble tung og lang.
Det var ikke noe folk i arbeid og inga klokke som sang.
Den kunne liksom ikke forstå,
hvor det ble av dem som skulle komme og gå.

Men så sa den farvel til fossens sus.
Den begav seg nedover veien og stoppa ved «Folkets hus».
Her traff den gamle venner, hun stoppa dem midt i dansen,
og hilste på Hågen Hansen.

Det var et rørende møte med de to,
som ville være arbeidsfolkets tradisjoner tro.
De ville sammen synge om arbeidsfolkets fri.
Og mane dem til arbeid for ei ny og bedre tid.

Slik gikk det til at klokka ifra Hyttfoss
kom hit til «Folkets hus» i kveld og sang for oss.
Den sang om det nye året, og om den nye arbeidstid.
Og den sang så vakkert: «No er arbeidsfolket fri».

Kar- og kvinnfolkarbeid - for ikke så lenge sida

Visst var det forskjell på kar- og kvinnfolk. Det har det alltid vært.

Like sikkert var det forskjell på kar- og på kvinnfolkarbeid, - for en generasjon eller to sida.

Unger - og alt som hadde med dem å gjøre - var så absolutt kvinnfolka sitt ansvar.

Hester og stall derimot stelte karane med.

Mat og drikke var gjerne husmora sitt viktige verv. - Det var ikke alltid like lett å trylle fram nødvendig kost når mange munnar skulle mettes! Hjelpemidlene var ofte sotede gryter og kasseroller over lunete vedovner, mange munnar skulle mettes ved store selskap eller travle onner.

Karfolka sørget for våronn, slåttonn, skuronn og alt som fulgte med til årets gang, - og *det* var såmenn ikke lite. Plog og maskiner skulle settes istand, ljàen måtte slipes og rivene fikk nye eller flere tenner, - alt gjort med omtanke og erfaring.

Fjøset hørte med til kvinnfolkas arbeidsoppgaver. Ikke mange mannfolk kunne melke før melkmaskinene var kommet i hus! Høns og sau ble også tatt hand om av gårdens kvinner. - i beste fall kunne eggpengene resultere i en pose

Amerikamel eller en kjærkommen overraskelse til jul.

Trøsking og **potetopptaking** var også mannens ansvar stort sett. Om kvinnfolka deltok på utearbeid ved de fleste anledninger, var det likevel karane som måtte ha oversikt og ansvar for det meste.

Reinhold derimot var det kvinnfolka som tok seg av. Det gjaldt stort sett alt fra oppvask, skuring av golv og vegger, klekoking i svarte gryter med heimekoka såpe, til fjøsvask og bading av både unger og alle gårdens folk.

Karfolka plagget sko og stelte hestegreie, mens kvinnfolka spannt, vov og sauma etter beste evne. Dessuten skulle strømper strikkes og toving måtte til for å få votter og sokker varme nok i kalde vinterdager.

Skogen tok karane seg av. Det var ofte hardt slit for både mann og hest. Montro om ikke karane stort sett hadde ansvar for *ved* til husets mange ovner, til koking og flatbrødsteiking og litt av kvart?

Kanskje kunne de velvilligst dra *separatoren* eller hjelpe til med å *kjerne smør* dersom det passet

slik, mens *hermetisering* av mat, *safting* og *syllting* så absolutt kom inn under kvinnfolkarbeid.

Fraukjøring sørget kar og hest for. Det samme gjaldt stort sett dette med å få melka på meieriet.

Handling «gikk for det samme» når man først var i farta. Forøvrig prøvde de fleste å være sjøhjulpen med det meste.

Skulle man prøve å lage liste over kar- og kvinnfolkarbeid ville den kanskje sjå noenlunde slik ut:

Tømmerkjøring på Selbusjøen.

Fra venstre: Kristian Eggen, Ole H. Grendstadbakk, Reidar Fosshode og Ola Warmdal.

Kvinner:

- unger
- mat
- klær, sy og møte m.m.
- fjøs, høns, sau
- reinhold
- seperator, kjerning
- hermetisering
- huske å vise «oppmerksomheter»
- onn-arbeid.

Karer:

- hester og stall
- såing, vår-, slått- og skuronn
- skog, ved etc.
- potetåkre, trøsking
- melk til meieriet
- skomakeri, lapping
- vedlikehold av hus og maskiner
- sørge for juletre, sopelimer og andre nødvendige ting.

Sjøsagt er ikke dette korrekt på alle vis. Vil tru at mangt var forskjellig i ymse miljø og familier. Stort sett vil jeg likevel tru at det er mange som «kjenner seg igjen». Og minnes mangt om emner. Skriv og fortell!

Skulle det passe dårlig, finnes det velvillige hjelpere i Klæbu Historielag som gjerne assisterer etter beste evne, dersom du skulle ha en historie på lager. Eller syn på mangt, også på utvikling og samfunn slik det er i dag. Ta kontakt og hjelp oss å fylle bladet vårt!

Vinterveden skal i hus. Ingebrigt Nordsetrønnen (1868-1970) klyver og bråtter ved, våren 1943.

Skuronn på Sneeggen. Fra venstre: Ludvig Sneeggen, Berit Sneeggen, Johanne Sneeggen, Arnt Valstad, Olav Sneeggen, onnahjelp, Tora Sneeggen og Gjertrud Sneeggen Forseth.

Ikke ett tørt øye

- Klæbu mannskor gjennom 50 år

Av Otto Ulseth

Jeg vet ikke hvor lang tid det må gå før et fenomen kan betegnes som en institusjon, men det aner meg et Klæbu Mannskor fyller kravene nå som det er 50 år siden stiftelsen. I så fall må koret kunne benevnes som en kulturinstitusjon. Det har ikke vært mulig å være klæbygg i hele eller deler av disse 50 årene uten å møte mannskoret; på kirketrappa 17. mai, inne i kirka en søndag i desember, i Ljosheim på juletefest for dem som husker så langt tilbake i tida - eller som arrangør og deltager i sangerstevner i egen bygd.

Hundrevis av klæbygger har vært medlem av koret i disse årene. Vi andre har hatt gleden av å høre dem synge, og ikke har de sunget bare Våren av Grieg heller. Men sikkert det også. Koret ble stiftet under krigen, i 1944 - da vi kan tenke oss at befolkningen var maksimalt tappet for krefter og pågangsmot. Vi som er født etterpå kan kanskje ikke helt forstå hvordan krigen hadde slitt ut folk, men vi skjønner likevel at det må ha vært tungt. Høsten -44 begynte vel folk tross alt å tro at krigen måtte gå mot en slutt. Det kom signaler fra den store verden som kunne gi håp om det. For noen ungdommer i Klæbu ble altså stiftelsen av et mannskor et lys i mørket, et tiltak som gjorde høsten litt mindre aggressiv.

Gammel idé

Det var jobbet med tanken i miljøet rundt organist Kristian Flatjord inne i Bostad-grenda helt siden 1940, men det var allerede et blandakor i bygda, det var gjort andre forsøk - og ingen trodde igrunnen at det kunne gå. Om jeg har oppfattet stemningen fra den gang riktig var det vanskelig å få klæbyggene til å tro at det var mulig å holde et mannskor i gang. Bygda hang dårlig sammen, der folk bodde i hver sin grend. Den som skulle fra en del av bygda til en annen måtte i allminnelighet gå, eller kanskje sykle. Folk jobbet fra tidlig morgen til sene kveld. Det var ikke akkurat fritidsproblemer av den art vi hører om i dag, i alle fall ikke midt i uka. Det var i det hele tatt lett å finne argumenter mot et nytt kor.

Men da Nordlandslagetets Sangkor fra Trondheim arrangerte sangkveld i gamle Ljosheim (lå nøyaktig der Prix-butikken er nå), ga korets dirigent T.D. Olsen (ingen har kunne fortelle meg hva initialene står for, det var vel utidig å spørre ham) uttrykk for at han for så vidt kunne tenke seg å bidra til å stifte et mannskor i bygda.

Ikke bare, bare

Og dermed var ideen gjort udødelig. Samme Olsen ble senere ansatt som korets første dirigent. Det var ikke bare bare å ansette dirigent fra byen. Han skulle ha noen kroner i honorar, i tillegg til at koret måtte dekke buss-billetten tur/retur byen. Ikke bare det: Siste buss tilbake til byen gikk lenge før koret var ferdig med øvelsen. Dermed måtte dirigenten innkvarteres, bespises - og sendes med bussen igjen om formiddagen dagen etter. På en senere jubileumsfest omtalte samme Olsen, da invitert som hedersgjest, veien fra Bostad til Aune som like ille som Hustadvika en stormværsdag. Etterhvert ble korets egen Aksel Flatjord, fortsatt i ten-årene, ansatt som dirigent. Hans bror Paul skulle senere komme til å holde taktstokken i mange år.

Fem unge menn

Han var forøvrig en av de fem som deltok på det aller første møtet, på nedre Halseth. Der møttes fem unge menn. Foruten Flatjord var det Ingar Aune, Kolbjørn Trangrud, Johan Fiskvik og Harald Fiskvik. De ble enige om å kalle inn til konstituerende møte tirsdag 14. november 1944. Da var tallet utvidet til 14, og koret var en realitet. Jeg har lest litt i de forskjellige jubileumsberetningene, og snakket med noen av dem som var med fra starten, og helt klart fått forståelsen av at det skulle mindre til for å bryte den hverdagslige rytmen i de første etterkrigs-årene enn det gjør i dag.

Utfluktene og sangerbesøkene til andre bygder var for eksempel store begivenheter. Det

rapporteres om vellykkede turer både til Strinda, Stjørna og Byneset - blant mange andre reisemål. Koret sang, arrangerte underholdningskvelder for lokalbefolkningen, og hvis jeg har forstått aktørene rett: Høstet stadig en viss suksess.

Tenorene bar godt

Et par tiår senere har sangerne fra Klæbu tydelig gjort det godt i forbindelse med en musikkafte i Vår Frue Kirke. Jeg er i alle fall blitt presentert for en tilfeldig (?) anmeldelse i Adresseavisen, ført i pennen av den dengang meget høyt respekterte og også litt fryktede Erling Wist. Han skrev blant annet: «Det var en glede igjen å høre Klæbu Mannskor. Det har tydeligvis en utmerket leder, Paul Flatjord. Stoffet var grundig utformet, og nesten uten unntak var de enkelte stemmers innsats meget god. Tenorene bar godt, mellomstemmene virket velpleiet, og bassene var også tilstrekkelige, selv om man kunne ønsket denne gruppe noe tallrikere», skriver anmelderen blant mye annet rosende.

Men først og fremst virket koret selvsagt i hjembygda. Juletreffene er nevnt. Noen av oss husker dem. Det var liv i gamle Ljosheim da! Men det var ikke nettopp det mest høykulturelle koret drev med. Jeg nevner programmet fra for eksempel to-årsfesten i 1946 (også den, som det meste forøvrig, arrangert i Ljosheim): «Velkomsthilsen, allsang, prolog, sang av koret, kåseri ved lærer Th. Nergård, spellstykke av Klæbu spell-lag, åresalg». Ikke akkurat det som ville fått folk til å vandre i hopetall til forsamlingshuset i dag kanskje, men er det nåtidens eller datidens klæbygger som skal le lett overbærende?

Fra seks-årsfesten i 1950 rapporteres det at lektor Hans Gåre holdt kåseri, Birger Holthe og Aksel Flatjord spilte, det var filmfremvisning ved Kjellrun Overvik - og selvfølgelig sang av koret. «Festen var helt igjennom vellykket, og det økonomiske resultatet var det beste som var nådd».

Etterhvert fikk koret fast tilskudd fra kommunen. I forbindelse med 20-årsjubileet overrakte daværende ordfører Lars Bendiksvold til og med et ekstra gavekort på 200 kroner!

Anledning til å gå ut

«Blant aktørene minnes vi særlig «gutongan» Aksel og Birger (Flatjord og Holthe), som henholdsvis på sitt klaver og fele, gjorde stormende lykke med sin fremtreden. Ja ennå klinger Zardas av Monti i vårt øre, men det måtte være stille i salen. T.D. sa det slik at hvis det var noen som hadde større trang til å prate enn å lytte til god musikk, så var det anledning til å stikke utenom dørene mens musikken varte.»

Ole Svaan fortalte også om en julekonsert i kirka, der koret hadde sunget «Kom til den hvitmalte kirke», en sang som etter Svaans mening var velegnet til å fremkalle de dypeste følelser hos et menneske. En av tilhørerne reiste seg, og ba koret ta den en gang til. Det ble gjort - og det var langt mellom tørre øyne i kirka den kvelden, fortsatt i følge Ole Svaan. Noen av korets medlemmer har vært med helt fra starten. Men langt de fleste har tross alt kommet til underveis. Det er til og med mange som har begynt de aller siste årene. Du kan jo i første omgang begynne med å høre på dem i forbindelse med årets julekonsert i kirka.

Bilde av koret 1994.

Barns og ungdoms liv og leik i 1920-åra

Disse «harde år» er fjern historie for dem som vokser opp idag. For oss som opplevde dem, har kanskje de mange år som er gått, gjort at vonde ting er glømt og solskinnsdagene står igjen i minnet. For meg er det i alle fall slik at jeg ser tilbake på oppveksten som ei stort sett lykkelig tid med mye moro. Det fantes nok de som både fraus og svalt, særlig i heimer der det var mange munner å mette, og der arbeidsløyse og sjukdom kom til. De vil trulig minnes denne tida med liten glede.

- Det jeg tar fram her, foregikk i kameratflokkene som soknet til Sletten skole, og aktivitetsområdet var stort sett innom denne skolekretsen. Jeg kan ikke huske at noen i skolealder hadde egen sykkel, så all forflytning måtte foregå med «apostlenes hester», og om vinteren dessuten med ski og spark. Enkelte plager ramma de fleste. Offentlig tannrøkt var ukjent, og tannpine en stadig trussel. For mange var det en etterlengta dag da «nytennene» var installert og en kunne møte verden med et kvitt og smertefritt smil. Men det kom jo først noen år etter konfirmasjonen.

Jeg var for min del så heldig at jeg kom til tannlege i byen da jeg var 12 år, fikk sølvplomber og tannbørste, og berga slik i siste liten en brukbar del av de medfødte tyggeredskapene. «Stomatol» tannkrem fantes alt den gangen, men tannlegen forklarte at saltvatn var like bra, og det var jo gratis. Somme ble holdt i strengt arbeid fra tidlig barndom av og fikk lite høve til å være med på fritidsaktivitetene som vi mer «frittgående» dreiv med.

Det var ingen voksne som ledet, planla eller la til rette for oss. Det som fantes av fritid, stod til egen disposisjon, og bruken var avhengig av vår egen fantasi og tiltaksløst.

Barneleiker

I friminutta på skolen og ellers dreiv vi med mange leiker som gikk etter faste regler. Somme av disse leikene som går i arv gjennom lange tider, finner en igjen fra land til land i temmelig lik form.

Jeg opplevde sjøl for noen år siden - på tur til Tyrkia - å se en skoleklasse leike «Bro, bro brille» akkurat som vi gjorde det.

Jeg husker leiker som «Sur», «Jæger og hoin», «Spøtt bones» (gjømsel), «Ænkemann vil ha maka», «Tredimann i vind», «Vepp pinne» o.fl. Innimellom kom en raptus med å «Kast på stekka» (2-øres). Alle disse leikene, unntatt sistnevnte, var både gutter og jenter med på.

Fotball

Denne magiske leiken med lærkula! Det var ingen som gav oss instruksjon eller lærdom, men kunnskapen var der. Vi brukte de engelske uttrykkene som hører spillet til, til dels med lokal uttale. Det var «gåll» og «kårner», «bækk» og «hæns» og til og med «hofsar» (offsiden).

Jeg har lurt på hvor denne kunnskapen var kommet fra, og er kommet til at forklaringen kan være det som er opplyst i jubileumboka «Klæbu kirke 200 år». Det fortelles der om Halfdan Riiser, som var sogneprest i Klæbu fra 1917, at han var en meget aktiv fotballspiller da han kom til bygda. Jeg husker ham så vidt, men da var hans fotballkarriere forbi. Det er ikke umulig at fotballterminologien var introdusert av ham.

Hans etterfølger, Andersen Sunde, var ingen ynder av sporten. Iblant holdt vi til ved kirkestallene, og når fotballen dundra mot stallveggene forstyrta det presten i middagskvila. Aktivitetene gikk vel ikke lydlaust for seg ellers heller. Pastoren beslagla ihverfall ved en anledning fotballen, til stor forbitrelse for utøverne. Reserveball fantes jo ikke, og etter ei tid ble ballen friggitt igjen.

Ellers var det stadig avbrudd p.g.a. punktering. Både lærdekket og gummiblæra ble etter hvert besatt med bøter, og til slutt var det ingen annen utvei enn å skaffe kapital til nyinnkjøp. 12 - 15 kr. var mye penger.

Ingen hadde fotballstøvler. Det var gjerne utslitte pluggastøvler, til dels forsterka med jernbeslag. Enkelte hadde forbud mot å delta i sporten p.g.a. skoslitasjen. En konstant problem var å finne bane. Om høsten, etter at avlinga var inne, fantes det gjerne ei ekre som skulle

høstpløyes og som for ei kort tid ble redningen. Ei slette i Hjellimarka nede ved elva var brukbar, men et aber var det at ballen fór på elva, og det var plundersamt å berge den på land igjen.

Vi satte i gang et optimistisk storarbeid for å løyse banespørsmålet en gang for alle. Ei myr i nærheten av Torven ble utsett til formålet. Karl Torvmark var kyndig bas for grøfting og drenering. Han var innsiktsfull og sterk som en bjønn (egenskaper han fikk god bruk for seinere, da han arbeidde opp det fine nybrottsbruket sitt). Grøftene ble lagt igjen med einerkvist til dreneringsmateriale. Fra et sagbruk like ved ble tatt sagflis til banedekke. Vi kom ikke så langt at «banen» ble brukbar.

«Pinstirøyk»

I god tid før pinse tok vi til å samle tilfang til «pinstirøyken». Formålet var ikke å få til stor flamme, som ved St.-Hans-bål, men mest mulig diger røyk. Likest var rått granbar, men «råddå» fra vedskjulet var også brukbart. («Råddå» var betegnelsen på en blanding av rusk og rask - lever uttrykket fremdeles?).

Når pinshelga endelig kom, gikk vi fra sted til sted og «brente pinstirøyk». Et innslag i feiringa var å «slå kølsmell». Det gikk slik for seg: På en flat stein spytta vi dugelig og la så ei stor glo oppi spyttet. Når vi så delja til gloa med øks-hammeren, smalt det som et børseskott.

Børgapynten, med vid utsikt over bygda, var en populær samlingsplass i pinsa. Dit kom også voksen ungdom. Pinstirøyken derfra var synlig vidt utover, og på grasvollen gikk «Ænkmann vil ha maka» og andre leiker lystig i den lyse kvelden.

Skirenn

Vi var en gjeng som støtt holdt lag. Planlegger og leder for det meste var Ola Ulstad. Han var svært plaga av astma om vinteren, men kalte sammen til møte, la fram planene og dirigerte det heile fra senga.

Om vinteren var det skirenn - kombinert - om søndagene. Tilholdssted var ofte Torvmark. Som et enestående unntak var det der en voksen som var med og hjalp til. Bernhard var tidtaker, og iblant «sponset» han med gavepremier.

Først ble løypa gått opp og merka med røde strimler av kreppapir. Så gikk starten, med nummer på brystet. Ved innkomsten rant svetten av oss, men det var ikke snakk om vask eller skjortebytte. Til slutt var det hopprenn i Gunnartrøa, med målere og dommere av eget mannskap.

Hopp var det ellers i alle høvelige og uhøvelige bakker. En spesielt stygg bakke hadde tilløp fra Børgapynten og unnabakke ned mot Per Håggån. Midt i bakken, over en skigard, var hoppet bygd. Det var ikke antydning til kul, så hopperen gikk rett ut i forholdsvis stor høyde og landa med hardt nedslag. Jeg husker godt at jeg der for første gang opplevde «å flyte på lufta», det skal jo ganske god fart for å oppnå det. Men det er da en får den herlige «hoppfølelsen».

Jeg var ei tid med i arbeideridrettslaget «Storm», som hadde sine medlemmer hovedsaklig rundt Svean og i Sjøbygda. Leder var Fjellsæter, som arbeidde ved Sveananlegget. Han var fra Trondheim og utdanna som frisør. Han var en habil skihopper, og en uvanlig fin og sympatisk person som tok seg av ungguttene i laget.

Ellers dreiv Klæbu Idrettslag aktivt med skisport. Hopprenna gikk for seg i Hjellibakken, der vi betraktet og beundret våre voksne idealer: Brødrene Tore og Peder Hallan, og ikke minst Bjarne Selbæk. Han var fra Stadsbygd og tjente som dreng på Hjellien. Han var ikke stor, men sterk og spenstig, alltid smilende og førstemann i alle slags kroppslige prestasjoner.

Skiftende interesser og tiltak

Aktivitetene skiftet etter som impulser og alder virket. Med mønster fra boka «Oterpatruljen» starta vi speiderpatrulje med formål å samle penger til kjøp av to firemannstelt. Vi hadde ingen annen kunnskap om speiderbevegelsen enn det vi lærte av «Oterpatruljen», men så var boka skrevet av sjølveste stifteren, Baden Powell.

Vi holdt møter og vedtok lover, grunnet på høge ideal. Det var bl.a. en paragraf som fastsatte straff for banning. Dette førte til debatt om hvor grensen for banning og tillatte kraftuttrykk gikk. Det ble enighet om at «søren» måtte være tillatt.

Vi kom ikke så langt at telt ble innkjøpt. Patruljen ble omgjort til skytterlag, og kassabeholdningen gikk til anskaffelse av to

salongrifler. Klubbhus ble bygd i skogen ved Torven, og nå kom en periode med skytetrening og -konkurranser. Jeg har et par sølvteskjeer som kjær erindring om det.

Friluftsliv

Rammen rundt vår oppvekst og alle våre aktiviteter var en herlig og variert natur, der vi kunne utfolde oss temmelig fritt året rundt. Der var det nok både av inspirasjon og utfordringer. Fra tidlig om våren var bading en stor forlystelse. I vårflommen gikk elva inn over land flere steder. Når flommen var over, ble det stående dammer der det fort ble behagelig badetemperatur. Dette var særlig tilfelle på Moøya nede i Svean. Der var det flere herlige dammer, og godt å gå på det tjukket laget av sagflis som var kommet fra det store sagbruket oppe ved Hyttfossen. Om ei tid ble vatnet råttent og ufyselig, men da var temperaturen i sjølve elva blitt badevennlig.

Nidelva ved «Gamle bybro» er jo besunget i en romantisk vise, men også det øvre løp av elva er verd en sang! Mang en spennende opplevelse gav den under fiske med stang, oter og line. Eventyrlandet var likevel Brungmarka. Der stod seterbuer og koier åpne og innbydende, til dels med snauslitte skinnfeller i sengene. Der var elver og vatn med stor - og helst små - aure. Enkelte år stod myrene gule av molter, og skjønt det var lenge mellom at *det* hendte, levde alltid drømmen om at det skulle skje.

Johannes Borgen og jeg var i lag på flere Brungmark-turer. En gang hadde vi tilhold i Haugumkoia ved Dønnøya. Den lå så herlig til når det gjaldt tilskott til kostholdet - det var nøgda av bekkare i elva. Vi hadde vært heldige med moltefangsten denne gangen, så vi hadde

gode bører da vi tok på heimveien. Elva hadde flødd opp etter kraftig regnvær, så vi måtte ta av oss på beina og vade over. Johannes kasta skoene sine over i forveien, men misrekna seg, slik at eine skoen ikke rakk over, og borte var den i den strie strømmen. Det blei å traske berrføtt den lange veien heim. Det var ingen ulykke, det, for vi var vant til å gå berrføtt heile sommeren og hadde tjukt og slitesterkt skinn å gå på. Verre var det å bli skolaus. Men salget av moltefangsten holdt til nye sko, så Johannes var godt fornøgd med turen.

Idrett

Tida på folkeskolen og de første ungdomsåra står for meg som en lang, lang periode. Men etter hvert ble vi voksne og fikk annet å tenke på enn lek og moro. Den ene etter en andre forsvant fra gjengen. For mitt vedkommende skjedde det da jeg høsten 1929 begynte på Trøndertun (Gauldal Folkehøgskole). Der fikk jeg den første virkelige kontakten med idrett. Vi hadde jo gjennom heile oppveksten konkurrert i lengdesprang, tresteg og på ski, men det hadde foregått uten rettleiing og uten begrep om teknikk og trening.

Trøndertun fikk besøk av Friidrettsforbudets rikstrener Einar Ræder, tidligere olympia-deltaker. Han var en ypperlig instruktør og en fengende ambassadør for idretten. Han gav oss den første innføring i trening og teknikk, og fikk utrolig mye med i de få timene han ble tildelt.

Idrett, sommer og vinter, har vært en kilde til glede, vennskap og gyldne opplevelser gjennom en stor del av livet. Men sansen for natur-oppleveling, og vanen med å ferdes i skog og mark, ble grunnlagt i oppvekståra i Klæbu.

Per Sæther

*Det skrives historie
hver dag*

Klæbu i fokus som turistmål for over 100 år siden

Av Jan A. Hansen

Sommeren 1994 startet M/S Jøvra med turist- og rutetrafikk på Selbusjøen. Som de fleste kjenner til, har det også tidligere vært slik trafikk der, noe som også det nedenforstående vil bekrefte. Vi vil her få et godt bevis på at turisme i Klæbu ikke er noe nytt fenomen, og at Klæbu tidligere har vært brukt som turistmål, også for folk fra andre land enn Norge.

I siste halvdel av 1800-tallet utviklet turismen seg i Norge fra ekspedisjoner av nysgjerrige utlendinger til organiserte turistruter for velstående engelske og tyske turister med flere.

Turismen var i sin begynnelse!

Trondhjem's Turistforenings reisehåndbok utkom første gang i 1889.

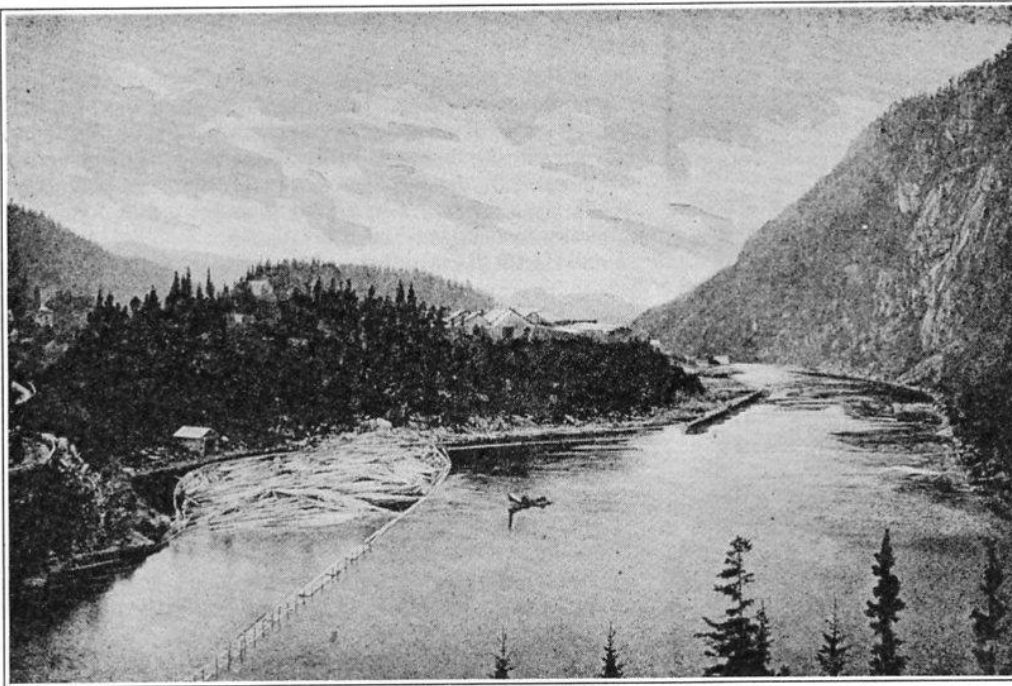
Jeg har hatt den glede å komme over Turistforeningens 2. utgave av reisehåndboken fra 1893, samt en Tourist Guide fra 1893 skrevet på engelsk for utenlandske turister, og Lomme-reiserute fra 1874 og 1866.

Stor var min forundring da jeg fikk se at på forsiden av Tourist Guiden er KLÆBU sidestilt med Leirfossene og Domkirken som turistattraksjon. (Se bilde nr. 1.)

Dette er forsiden av Trondhjem Turistforenings Tourist Guide fra 1893.

Når jeg videre, forventningsfull, blar i guiden, får jeg se helsides bilde både av Hyttefossen (nedenfor Trangfossen) og selve Trangfossen med broen. (Se bilde 2 og 3.)

*Nedenfor Trangfossen,
Klæbu.*

*Trangfos,
Klæbu.*

Bildene hører med til en beskrivelse av rundreiseruten: Trondheim - Heimdal - Brøttem - over Selbusjøen med D/S Telegraf - Selbu hotell - Fuglem - Viken - Hommelvik og tilbake til Trondhjem med tog. Turen står beskrevet som en lengre tur på 2-3 dager, arrangert med Trondheim som startpunkt. Se utsnitt av guiden «bilde» 4.

Longer Excursions of 2—3 Days, arranged with Trondhjem as the Starting Point.

1. To the bright mountain parish of „Selbu“, situated along the shores of lake Selbusjø (22 km. long — 160 m. above the sea). By rail to Heimdal (14 km.). From the line, before you arrive at Selsbak, stopping place, about half way, you will have a glimpse of the „Lerfoss“ in the spruce wood below, to the left. From Heimdal, skyds-station, to Brøttum (21 km.) on the Selbusjø. Dinner to be had. Along the route many points with commanding views, over Klæbu, to the left, church and seminary. Past Trangfoss — a narrow passage with precipitous hill sides, where the river runs out of the lake; the road cut out in the mountain side.

From here by the steamer „Telegraf“ (Commun. of Norw. r. 370) up the Selbusjø to the broad main part of the parish. The trip very pleasant. The lake is to both sides encompassed by wooded hills; at intervals farms with smiling, bright pastures. It takes about 2—3 hours to go up the lake; at the further end the Selbu Hotel and Health Resort; good quarters also at the skydsstation, Marienborg. The hotel may be used as a starting point for shorter excursions to very good fishing lakes, where the hotel has boats. During the hunting season excellent opportunity of shooting fowl and elk in the district of Tydalen and Selbu.

From the hotel you may cross the lake by steamer or in boat to Fuglem — posting station — half an hour's rowing — or drive by land along a picturesque road — rather hilly — past small lakes and through pinewoods to Viken (12 km.), and thence to Hommelvik, railway station (12 km.). From Hommelvik to Trondhjem by rail (23 km.).

Så skal vi se hva som står om Klæbu i Trondhjems Turistforening's reisehåndbok fra 1893.

REISEHÅNDBOG

OVER

TRONDHJEM

OG

DE TO TRONDHJEMSKE AMTER.

ANDEN FORØGEDE UDGAVE MED TO KARTER OG FLERE PROSPEKTER.

TURISTRUTERNE

ORDNEDE MED TRONDHJEM SOM UDGANGSPUNKT.

UDARBEIDET FOR

TRONDHJEMS TURISTFORENING

AF

ADJUNKT CARL SCHULZ.

TRONDHJEM

KOMMISSION HOS A. BRUNS BOGHANDEL.
1893.

På side 71 finner vi «Rute IX» som beskriver rundturen Trondheim - Selbu - Trondheim som følgende:

Rute IX:

Kartblade: 46 D, 46 B, 47 A, 47 C.

Trondhjem—Selbu—Trondhjem.

Fra Trondhjem til *Heimdal 11 km. med jernbane. Se rute XI.

Fra Heimdal til *Brøttum (21 km.) Nylig anlagt chaussé over Sjåla, flere punkter med vakre udsigter bl. a. over Klæbu, kirken tilvenstre. Forbi Hyttefossen brug, ganske vakkert fald i Nidelven. Chausséen her mineret ind i fjeldet. Bro over Trangfossen, udløbet fra Selbusjø, langs Børsjøen til Brøttum (godt kvarter) til dampskibsbryggen nedenfor gården.

Herfra dampskibet „Telegraf“ (Norges komm. rute 370) over Selbusjøen (160 m., 22 km. lang).

Mån kan, efter ankomsten med jernbanen, fra Heimdal — også tilføds nå „Telegraf“ inden dets afgang fra Brøttum.

Sjøens vestlige del trang med skogklædte åser og spredte gårde. Først anløbes Teigen, hvor den gamle, meget bakkede vei gennem Klæbu kommer ned, 22 km. fra Trondhjem. Tangvolds nedlagte grube tilhøre. Bortenfor gården Renå tilh. rundt et fremstikkende nes åbner sig som et overraskende skjønt billede den egentlige hovedbygd, tilv. „Stranden“, tilh. „Meboen“ med udstrakte dyrkede partier, det hele omkranset af fjelde, tilv. Strandbygd fjeld, tilh. i baggrunden snefjeldene mellem Tydalen og Meraker: Fonnfjeld, Ruten, Mælshogna m. fl.

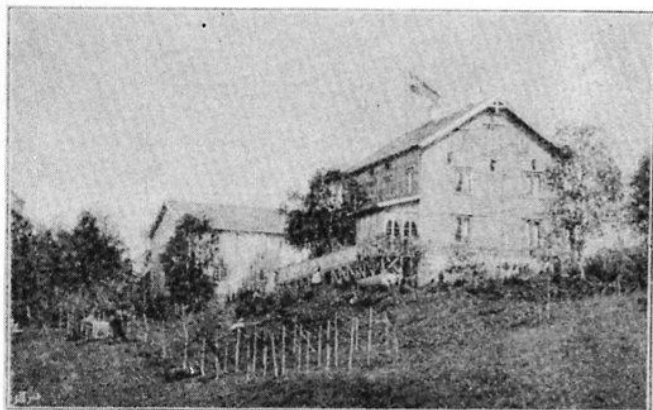
Forbi den lille Almenningø til *Fuglem, hvor veien over Mostadmarken kommer ned. Herfra tvers over sjøen til Bergsnes med den steile Håø tilh. På denne levninger af befæstninger, sandsynligvis anlagte af kong Sverre 1177. Opad Nidelven til dampskibsanløbsstedet (2½—3 timer fra Brøttum)

Tæt ved dette *Marienborg (meget godt kvarter), i hvis nærhed gården „Hårstad“, hvor også gjæster modtages hos Ingebrigt Hårstad for kr. 1.50 pr. døgn. Selbu Sanatorium (Eier: kand. E. Wetlesen) har 22 gjæsteværelser, 35 senge, 2 forsamlingsværelser m. v. Kr. 60 pr. måned. Badehus. Ved store Slindvand, godt fiskevand, 9 km. kjørevei, har hr. Wetlesen en fiske- og jagtthytte 3 værelser, 10 senge, både. Til disposition for gjæsterne har sanatoriet både i Selbusjøen, godt fiskevand.

Smuk spadsertur op til kirken langs Nidelven, samt forbi Havernesset rundt Eidemsbugten med den skogklædte Floneshalvø tilv. Ovenfor Haverneset, tilh. på høiderne ved Bell vid udsigt over sjøen og bygden.

Fra Selhu kan turen fortsættes op gennem Tydalen (se rute X).

Til Trondhjem: man kan fra *Marienborg komme over til *Fuglem (kvarter) med dampskib eller ved bådskyds (7 km., vel ½ time).

Selbu hotel og sanatorium.

Herfra først op 4—5 km. lange bakker — glimrende udsigt over Selbu, fjeldene i Tydalen og paa rigsgrænsen m. v. I klart veir, især ved solnedgang, er denne udsigt mod øst over Selbu og sjøen med Neas blanke slyngninger op gjennem dalen, omgivet af skogklædte åser og fjeldrækker på begge sider — og i baggrunden de blånende, sneplettede *Mælshogna*, *Ruten* og *Fongen*, *Sylene* og *Vigelfjeld* af overmåde stor skjønhed. Bare for denne ene udsigts skyld kan man gjerne foretage denne tur. Senere vakker flad og småbakket vei gjennem skog og forbi småvande til **Viken* i Mostadmarken (12 km.) Videre gjennem skog, langs den vakre *Folsjø*, forbi Mostadmarkens nu nedlagte jernværk, langs *Homla* op på et plateau (tilh. den smukke *Follafos* i Homla), hvorfra nyanlagt chaussé i flere slyngninger fører ned gjennem lange, bratte bakker til **Hommelvik* (12 km.), jernbanestation, hotel. Fra Hommelvik til Trondhjem med jernbane. Se rute VIII.

Hommelvik betydelig udskibning af trælast fra Sverige.

Fra Marienborg kan man også tage overland til Elverum (24 km.), videre til Sandferhus i Stjørdalen (12 km.) ved Hell jernbanestation. Noget ensformig vei. Fra Fuglem til Elverum 20 km.

Ruten Trondhjem—Heimdal—Brøttum **Selbu**—Mostadmarken—Hommelvik er at anbefale som en meget interessant, afvekslende 2 eller 3 dages tur.

Som vi ser anbefales turen som en meget interessant avvekslende 2 eller 3 dages tur. D/S Telegraf's avgang fra Brøttum er tilpasset jernbanens ankomst til Heimdal slik at man til fots kan nå D/S Telegraf. På side 72 var bilde av Trangfossens nedre del angitt.

Nysgjerrigheten min for ferdselen til Selbu over Klæbu har bare økt og jeg har på ett av byens antikvariat kommet over lommereiserute både for 1866 og 1874.

I året 1874 så utsnittet av forsiden slik ut:

Lomme-Reiseroute

for

1874,

indeholdende Veirouter, Turistrouter, Skyds-, Jagt- og Fredningsbestemmelser, Jernbanerouter i Norge og Sverige samt Dampskibsrouter paa Ind- og Udlandet, tilligemed Kort over det sydlige Norge.

På side 30 finner vi rute IV som beskriver fire alternative måter for reisen Trondheim - Selbu - Tydalen.

IV. Throndhjem — Selbo — Tydalen.

- enten om *Hommelvik* og *Mostadmarken* saaledes: fra +Throndhjem til +Haugan 1½ Mil, til *Viken* 1½ Mil, betales for 2½ Mil (men omvendt for 2 Mil), *Lekvold* 1 Mil; derfra enten over *Selbosøen* til *Kvello* ½ Mil tilvands eller om *Bunden* af *Søen* til *Sesaas* ½ og til *Kvello* 1½ Mil, til *Rolsøt* 1 Mil, *Udhus* 1½ Mil, *Græslid* i *Tydalen* 1½ Mil, *Aune* ½ Mil, *Kirkvold* ½ Mil. Fra *Kirkvold* gaar der 2 Mile lang *Ridevei* over til *Stuedal* i *Tydalen*;
- eller ogsaa om *Klæbo*: fra +Throndhjem til *Rønningen* 1½ Mil, til *Teigen* 1½ Mil, til *Kvello* 2½ Mil tilvands over *Selbosøen* og videre som foran under Lit. a,
- eller om *Stjørdalen*: Fra +Throndhjem til +Haugan 1½ Mil, til +*Sandferhus* 1½ Mil, til *Elverum* 1½ Mil, til *Sesaas* i *Selbo* 1½ Mil. Mellem *Sesaas* og *Elverum* betales for 1½ Mil,
- eller med *Throndhjem-Støren* Banen til *Jernbanestationen Heimdal* 1 Mil (fast *Skydsstation* paa *Gaarden Esp*), derfra til *Teigen* i *Klæbo* 1½ Mil (betales for 2½ Mil), til *Kvello* 2½ Mil. *Veien* gaar over *Nidelven* forbi *Klæbo Kirke*. Paa *Selbosøen* gaar nu *Dampbaaden „Telegraf“* i regelmæssig *Route* mellem *Teigen* og *Havornæsset*. Den kan ogsaa mod meget billig *Betaling* erholdes leiet til *Extrature*.

Vi ser at to alternativer går over Klæbu.

Alternativ b) over Rønningen og alternativ d) med Størenbanen til Heimdal og videre med hesteskyss fra gården Esp til Teigen (via Tanem over Nidelva forbi kirka og over Ståggån).

Det er også kommet med at den «nye» dampbåten «Telegraf» gikk i regelmessig rute på Selbusjøen mellom Teigen og Havornæsset. (Oppstart bare tre år tideligere, 1871.)

Det var også angitt at mot meget billig leie kunne båten leies til ekstraturer.

Går vi enda lengre tilbake i tid, til året 1866, er vi seks år før D/S Telegraf kom i drift.

Lomme-Reiseroute

for

1866,

der angiver Hovedveiene mellem Kristiania og næsten samtlige norske Kjøb- og Ladestæder, fra Bergen til Throndhjem og Stavanger, foruden flere Biveie; fra Kristiania til Stockholm over Kongsvinger, over Arvika til Götheborg, og over Svinesund til Helsingborg, samt Turist-Router tilligemed Veikart over det sydlige Norge.

Pris 30 Skill.

Norske og svenske Forbudssedler
erholdes hos Forlaggeren.

Kristiania 1866.

Trykt, forlagt og tilkjøbt hos J. Chr. Abelsted,
Toldbodgaden Nr. 5.

Utdrag av ruten Trondheim - Selbu - Tydalen.

EE. Vel fra Thronhjøm til Selbu og Tydalen.

- a) enten om *Hommelvik* og *Mostadmarken* saaledes: fra Thronhjøm til \ddagger Haugan (S. 9) $1\frac{1}{2}$ Mil, til Viken $1\frac{1}{2}$ Mil, betales for $2\frac{1}{2}$ Mil men omvendt for 2 M., Fuglum 1 M.; derfra enten over Selbosøen til Havernæsset $\frac{1}{2}$ M. tilvands eller om Bunden af Søen til Sesaas $\frac{1}{2}$ M. og til Havernæsset $1\frac{1}{2}$ M., til Rolsæt 1 M., Udhus $1\frac{1}{2}$ M., Græslid i Tydalen $1\frac{1}{2}$ M., Aunet $\frac{1}{2}$ M., Kirkevold $\frac{1}{2}$ M. Fra Kirkevold gaar der 2 Mile lang Ridevei over til Stuedal i Tydalen.
- b) eller ogsaa om *Klæbo*: fra Thronhjøm til Rønningen $1\frac{1}{2}$ Mil, til Teigen $1\frac{1}{2}$ Mil, til Havernæsset $2\frac{1}{2}$ Mil tilvands over Selbosøen og videre som foran under Litr. a.
- c) eller om Stjerdalen: Fra Thronhjøm til *Hel*, omtr. $1\frac{1}{2}$ Mil fra Haugan; derfra til *Elverum* 1 Mil; saa til *Setsaas* i Selbu $1\frac{1}{2}$ Mil.
- d) eller med Thronhjøm-Støren-Bauen til *Heimdal* 1 Mil; derfra til *Teigen* i Klæbo $1\frac{1}{2}$ Mil. Vei'en gaar over Nidelven forbi Klæbo Kirke.

Vi ser at det også i 1866 var fire alternative reiseruter til Tydalen, og både rute b) og d) forutsetter båtskyss fra Teigen over Selbusjøen til Havernæsset. Hvilken båtskyss dette er står det ikke noe om, men en eller annen organisert skyss burde det være, da «Norges Lomme-Reiseroute» beskriver reisemuligheten. Vet andre mer om dette?

Man må anta at rutene over Klæbu og Selbu var sommerruter.

Posthistorisk kan det dokumenteres at posten gikk til Selbu over Klæbu i sommerhalvåret, og de kan også bekreftes at det var brevhustjeneste ombord i D/S Telegraf.

D/S Telegraf hadde firerings brevhusstempel nr. 140, som så slik ut:

Men dette er en annen historie . . .

Jeg håper dette klargjør at Klæbu var med på Turistkartet for over 100 år siden og at de reisende som skulle fra Tydalen og Selbu har reist over Selbusjøen via Klæbu til Trondheim i utallige årtider.

Som vi vet la også sagakongen, Kong Sverre, turen over Selbusjøen, så dagens turistnæring i Klæbu har lang tradisjon å bygge på.

Offset Sats AS

Innherredsv. 61, 7043 Trondheim
Telefon (07) 52 72 70 - Telefax (07) 51 44 45

Helt til slutt:

Som vi så utfordret Trondhjøm Turistforening også fotturistene til å ta rundturen Trondheim - Klæbu - Selbu - Hommelvik - Trondheim.

For de som blir fristet til å ta turen, tar jeg her, for sikkerhets skyld, med et fornøyet utdrag fra innledningen i Trondhjøm Turistforenings årbok av 1893, om hvordan man på beste måte kan takle fotturen, og særlig om damer var med kunne noen gode tips komme godt med.

Vink for turister til fots:

Særlige vink for kvindelige turister.

I almindelighed kan man sige, at kvindelige turister er høist uhensigtsmæssigt udstyrede. De har derfor i regelen ikke den hygge og fornøielse af sine fotture, som de kunde have.

Hvorvidt er det rådeligt, at lade damer alene begive sig ud på turistfærd? Bedst var det, om de havde en øvet, ældre turist med sig — helst en slægtning. En yngre, som fjeldvandrer uøvet herre gjør ofte mere ugagn end gagn.

Ca. 20 km. er passende dagsmarsch for damer flest.

Ranselen bør ikke veie over 5—6 kg.

Skotøi. Begsømsnørestøvler (ankelsko) — **aldrig springstøvler** — af blødt, vandtæt skind; **lave, brede hæle**. Et par morgensko, helst af skind.

Kjolen, af heluldent stof, bør være så glat som muligt uden plisséer m v. Helskåret kjole er upraktisk, når tøiet skal tørres. Af undertøi har man l sæt i ranselen.

Til toilet- og sysager gjør man sig et par små voksdugsvæsker. Damer må heller ikke glemme $\frac{1}{2}$ fl. kognac (kanske lidt nafta på et glas) og lidt citrondrops. Af reisetøi en vest eller en kufte. En regnkåbe anbringes i voksdug ovenpå ranselen.

Se forevrigt ovenfor.

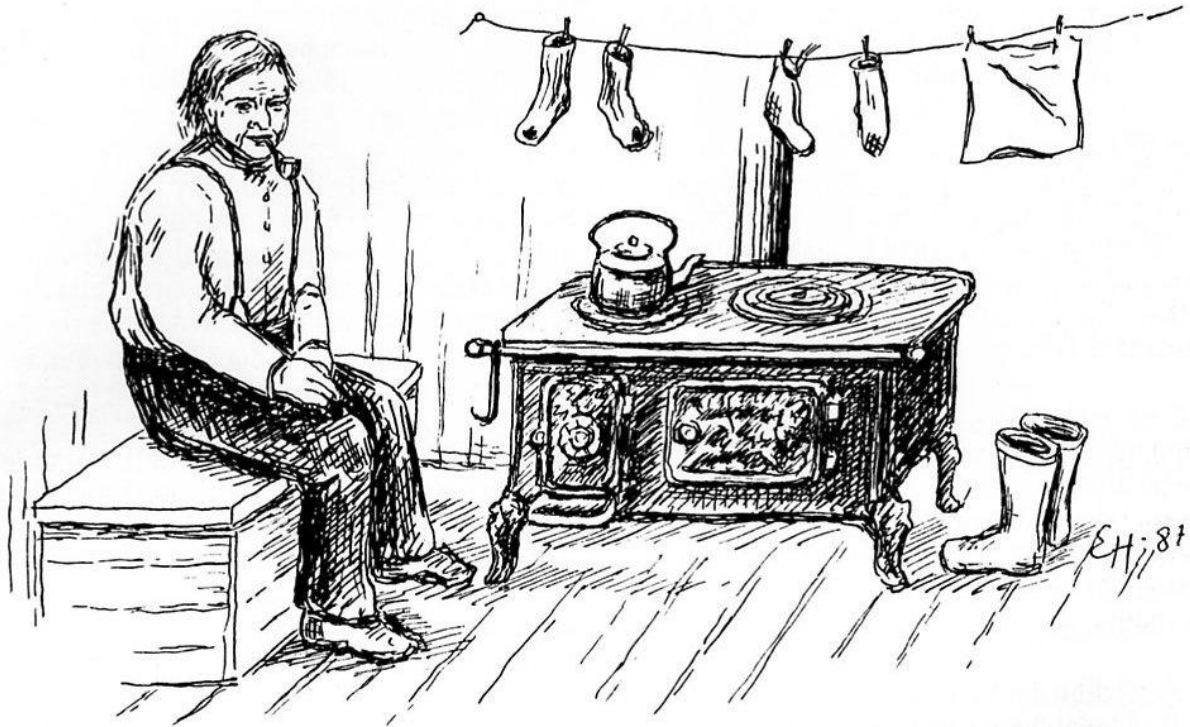
GOD TUR!!

KLÆBUBOKA

Bind I og II selges
i Klæbu Sparebank.
Pris henholdsvis
kr. 120,- og kr. 60,-.

DOMT FØLK

Av Husmanden i Sjøbygden

Følk bli bærre dommar og dommar. Men det væsst med domt følk e at n' sjer itj sjælna på dæm og de ainner længer. Ainna va det før i ti'n. Da va det bærre studert følk som gjekk ti brillå. Det va dæm som ha ti arssium og ha måtta gått i skula så læng at det ha vertte gæli med auåm derres. Men vanle følk gjekk itj ti brillå, for det va det inga trång te.

Når kjærringåinn vart så nersynt at dæm itj va gôtte træ ti ei stæmnål, da jol dæm som Husmanden; strauk på ein auksjon og kjøft sæ e brillpar. Men det va ingen som fôr å spållå sæ ti slekt uti veiåm her 'pi Sjøbygden.

Nei, det va my likar før. Kôm det ein frammoinkar oppåt Sjøa så vesst du så omtreinnt kæm 'n va læll uta å fråggå ut 'åm. For va 'n lite langvole og kvit i fengråm og ha brillå, så va det einten skulinn eill nåinn emmisær frå ni blankbygden. Slekt følk va ailler borti det som va for arbe å kaill, dæffor vart d'tj kortje sunnukula eill røddilla inni hainnåm derres. Så i deinn ti'n vesst Husmanden kæm 'n to tå sæ skjærmhuva for.

I dag e snart aillt følk kvit i fengråm. Men det kjæm sæ tå at dæm itj e gôtte å arbe og heiller itj e skjekka te nå slag. For ailler ha dæm bette ein lime, langt minner hylla ein hæst. Og vart dæm seinnt oppi skåveia her ætte e turru-æmn så vart dæm rå'laus. Og brillå har dæm, skjönt dæm ha verre så tørr i skula at dæm itj kainn e salmværs. Slekt e stort spetakel.

Men det e itj bærre ongdommen som det e kleint med vætte hos. I førvukkuinn kôm det e kvinnefölk i førreti/fæmtiårsaillern og villa sæll lodd. Men Husmanden va itj håggå, for på Måssåhauga fins de lodda som trøngs. To åt regulatora uti kammerset og e stør og e minner åt bøssmala. Da kuinn a fortæel at det va e lotteri ho fôr med. For 10 kronå kuinn Husmanden vinn ein hælv gris.

Det va itjnå å sei på prisen. Men kerr skuill Husmanden med ein hælv gris te? Ein hælv gris... Det skuill bærre bli nå slag som fôr å bekka overeinn. Nei, Husmanden vølt itj det slag, for åt

våra bli det kjøft litljgris. Men da bli det ein som e fuillt falau, - itj nå slag som e 50% ofør. Det må da vårrå måte på å vårrå domm.

Og så e det det her med språket. At d'ij ska gå an å snakk så vanle følk begrip det? No e det ænglish og aillt det som e. For det ha følk lært sæ borti apperadet og ti blaåm. Kjæm du på butikken så e det lik æns der å. Hos 'åm Devle e snart aillt «light», uta 'åm sjøl vil sei. Men Husmanden ha slutta kjøft tå de der varåm hass, for det vart lik tongt atti ryggsækka oppi Husbybakkåm.

Nei, det e skrøpele kelles det ha vertte med språket vårt. Gærn bli 'n å når 'n teintje på kerr lite det e som ha skuilla te for å slæpp det der. Det ha itj trångtes mer einn at Husmanden ha vertte fødd borti Junaiten istan for på e kjøkenloft oppmed Sjåa, så ha klæbygg verre e værdensspråk i dag. Men sôn e det.

For sjøl om 'n får med sæ eitt og ainna frå borti apperadet så e d'itj så ænkelt når 'n byinne og trække på åra. I skulstuggu oppme Sjåa kôm 'n ailler i kontakt med nå utenlainnsk mer einn spanskrøret åt Haua og tå berlinerbåillåm hinna Anna Moa når det va potetåinn. Men itjnå tå det der va «light».

Fornæssen kainn det vårrå det såmmå. For dæm kjæm itj så langt dæm som kainn språk heill. - Om pinstilaudan, mea Husmanden sto borti bækkå og flidd sæ åt hæljen, kom det ein hælvraring og stiddj te å glan utover sjøn. Det va ein stakkaillonge ti ei tåkløft skinnboks og ein grønnvole hatt med fjer ti. Hainn sto der og kauka: «Sehr schön!» - Sjer sjøn... Kerr 'n ska

svårrå på nå så tåskåt? Husmanden to med sæ barberkniven og lutsåpa og gjekk inn att. Men da komm 'n ætte og stiddj te å jabb og peik ne'åt sjåa. Det va tydele at det va ein turist og at 'n villa lån båten. Og det tøkt Husmanden at 'n kuinn låvvå 'åm og sa: «Ai låvv ju». For det sei dæm my borti apperadet. Men da hiva fyrn der sæ roinnt og strauk utover bakkainn uta både åråm og nõvvla. Så hainn kom itj så langt med språkåm sinn hainn heill. Nei, følk e itj hjællt tå å vårrå kvit i fengråm og ha brillå. Dæm e lik domm læll.

Men det e itj bærre her i bygden at det e domt følk. Borti Sverige e dæm søye domm. Der ha staten bæsså så med pængåm at lainne e ailldeles på brainnåm. Dæm får itj æksporter korkje tå bilåm eill snusa sinn længer. SÅ ha d'j verre for at japanern e einno dommar, så ha svænskainn måtta komme hit åt lainne og gått på lægd.

Løkka derres va ein faintåt finnkaill. Hainn fekk nå turista frå Japan te å tru at kailla som d'tj va så frakt med længer, skuill blomster oppatt bærre dæm åt melle reinshåinn. Så no mæl dæm og æksportere mea japanern kjøpe og ét i dyra domma.

Men det sei sæ sjøl at nå melle reinshåinn itj hjelpe det slag. Ha dæm fått ti sæ tå de der håinnåm omelle, så spørs det. Men det der polvret e bærre fainten. Husmanden skreiv foræssen ætte ein fir-fæm påssåa for å prober, men skjönt ætte kvart at det va mer hængbjørk einn reinshåinn ti dinn der svæskmedesina. Og det trångt itj Husmanden kortje brillå eill arssium for å skjønn.

Reise fra Selbu til Klæbu rundt 1810

For å komme til byen, brukte selbyggene båten fram til Teigen. Fra Teigen tok de fatt på den tunge og bratte Ståggavegen for å gå til Trondheim.

For å ta en kvil og en matbit, tok de gjerne inn på Husby, der Jon og Randi var eiere av gården. Det traff seg slik at en selbygg kom mens folket på gården åt middag. Middagen besto av lutfisk med

sennep til. Sennepen var heimgjort, sterk og ukjent for selbyggen, som forsynte seg godt fra sennepsrukka.

Etter å ha tatt noen munnfull av lutfisken og seneppen, falt disse ord: «I kjeften svi det. Tu nasin rinn det. Gud betre e berge øgån. E ha fått mangt et godt måltid tå a Jon Husby, men e ha ailder eti a Gammelerik fære.»

70 års konfirmanter - 1924

Prest: A. F. Andersen. Bakerste rekke fra venstre.

Kristian Engan, Paul L. Rønningen, Ole Lettingvold, Olaf Indseth, Ole Nygård, Lars Tanem, Ingvald Holten, Karl Torvmark, Martin Ludvik Solhaug, Reidar Grenstad og August Lien.

1. rekke fra venstre: Anna Brøttemsmo, Ingeborg Tulluan, Olga Devle, g. Midtflå, Borghild Renå, Karen Vangsmo (reist til Amerika), Borghild Storvold, g. Grendstad, Marit Eidstumo, g., Marta Berg, g. Skjenald, Ragna Devle, Ingeborg Gundersen, Mildrid Overvik og Kristine Krokum.

Konfirmasjonen 5. september 1924

Vi begynte med konfirmasjonsforberedelse i april/mai. For mitt vedkommende foregikk den til fots i sammen med Kristian Engan, fra Lettingvolden, over Nidelva ved Springfossen. Brua som John Hyttsagen bygde, tidligere omtalt i årskriftet for 1990, senere ble en ny bru bygd, som ble benyttet på slutten av prestedida. På denne tida startet Trondheim E.verk sin utbygging i området, og den gamle gangstien langs elva ble omdannet til en lang steinrøys, som vi kløv opp og ned etter til Løkaunet, Svean over Paradishaugen til Eggan via gamle Ljosheim over dalen til Haugum og fram til Prestegården. Undervisninga foregikk i herstuggu. Vi var 23 konfirmanter som møtte opp for presten en gang pr. uke fram til konfirmasjonen. Når det gjaldt konfirmasjonsklær så var det vanlig med mørk kjole og kjøpsko med høye skaft for jentene, og for guttene mørk dress, kvit eller lys skjorte og slips og kjøpesko. En del fikk salmebok til dagen. Den nærmeste

familie + faddere var med til kirken og det var med hesteskys, over Tanemsbrua.

På konfirmasjonsdagen var konfirmantene oppstilt i to rekker på kirkegulvet og det var overhøring, likedan skikken med bytting av visittkort utenfor kirka.

Etter at vi kom heim fra kirke, var det selskap for familie og faddere. Maten var kjøttmat, gjerne steik med sviskergrøt til dessert, senere kaffe med brød av forskjellige slag. Gavene bestod av mindre ting, og da som no fikk vel guttene helst penger etter datidens verdi. Fotografering foregikk en dag ut på sommeren ved kirka (fotograf ukjent). Det ble arrangert en dags tur til Støren det året for årets konfirmanter. Lars Tulluan kjørte i T-Ford med tre benker på lasteplanet for guttene. Arnt Korkum med sin utbygde lastebil (Klæburuta) med langbenker på sidene fraktet jentene.

En lang og spennende reise for 70 år siden.

Ole Lettingvold.

Husmannsplasser under Målsjø gård

Gnr. 35/1 i Klæbu m.m.

Av John Aas

Målsjø Gård hadde iflg. topografisk kart (se Klæbuboka bind I side 401) 3 husmannsplasser:

1. Målsjøåsen, rett opp for gårdens hus. I dag er den et sjøleierende gårdsbruk med bl.a. drift av hundekennel.
2. Målsjøtrø, ca. 500 m øst for gårdens hus. På denne plassen bodde Solaug Pedersdatter Målsjø f. 1823 og datteren Line f. 1860. De reiste til Amerika i 1883.
- Peder Nilsen Aasen f. 1868 og Nils Nilsen Målsjø f. 1871 reiste til Amerika i 1889. Var disse to fra Målsjøåsen eller Målsjøsve?
3. Målsjøsve på Høybuvollan, ca. 900 m vest for gårdens hus. Der har Iver Olsen Målsjø f. 1796 vært husmann.

Målsjø Gård har fra eldre tid hatt en driftsvei fra gården forbi Målsjøens nordre ende til skogen på vestsiden av sjøen og til gårdens sagbruk, kvern (mølle) i Langmyrbekken foss med dam (fallhøyde ca. 24 m), og til Høybuvollan hvor gården hadde slåtteng med høybu (ca. 3,5 x 5 m).

Iflg. Klæbu Skogeierlags beretning 1937-1987 var saga Molsø Saug i drift året 1660, og foran nevnte vei var sikkert bygd tidligere, da den var eneste mulighet for driftsvei da de nedenforliggende myrene var blaute og bunnløse. Plassen Målsjøsve benyttet sikkert også veien.

Funn

Ved kanalisering av bekken i overkanten av Høybuvollan ble det funnet en stokk fra et

tømmerhus ca. 80 cm under jordbandet, og ved gjennomskjæringen fra bekken under fossen fantes en del av en 1,5" tykk kvernstein (oppstein). Steinen ble lagt til side, men kom senere bort fra stedet.

Ved nydyrking på Høybuvollan fantes en stor trekloss med romslig hull i midten for tilførsel av korn, og et mindre hull nærmere kanten for plassering av et pinnehåndtak for å dreie kverna rundt. Denne klossen er levert på Bygdemuseet på Teigen.

På Ruten Fjellstue i Gudbrandsdalen så jeg en gang en hel oppstein formet som denne treklossen.

Under pløying på nydyrkningsfelt traff vi på 6 steiner i jordbanet 3,50 x 5,00 m i firkant. Disse har sikkert vært under ei høybu. Noen brynesteiner for ljå og kniver + en mindre trestokk med innfelt trespjeld for vasskraft-drift.

I årene 1955-1960 bygde min far og jeg en driftsvei fra husene på Bjørnstad (gnr. 35/7) til Høybuvollan for derved å få kortere transport av avling m.m.

Ved starten med graving av kanal fra det gamle bekkefaret ved grensen mot Moen Gårds utmark traff vi på rester av en beverdemning ca. 150 cm under jordbandet. Da det her var fast grunn kan man gå ut fra at beveren hadde en vesentlig skyld i forsumpingen og myrdannelsen nedenfor Høybuvollan.

Klæbu, 30. mars 1994.

Historielagets årsskrift distribueres gratis til
alle medlemmer, samt ved dørsalg.

Bladet er også utlagt for salg i Klæbu Sparebank.

Minner og meninger

Den vesle grå seterbu tok imot oss med lys i vindu og i glitrende fullmåneskinn. Det eneste rom i påske-palasset var lunt og trivelig. Golvet var nyskurt i grønnsåpevatn og den lille kokovnen spredte både varme og kaffelukt.

Utenfor veggen sto mange og solide treski, for visst var det påske, og visst var det snø! Og min ungdoms første påsketur gikk såmenn til Nord-Marka i Klæbu. Nærmere bestemt til Bostadvollen!

Det gamle seterhus var forlenget revet og et nytt satt opp, - året kunne være sånn rundt omkring 1950.

Undres på om ikke gardinene hadde små ruter?

Sjølsagt var der langbord og benk, der var nesten som et luksushotell å rekne!

Til alt overmål var det faktisk også «delt av» til en liten kjøkkenkrok, uten at jeg kan minnes den var i særlig bruk noen gang. Men et lite skap hang på stueveggen med kopper og kar, der fantes og både kasseroll og kjel.

Vi hadde med mat i innholdsrike, tunge sekker og talglysstumper til å sette i gamle flaskehalser - blant andre mer eller mindre nødvendige ting. Ikke sant man kan sjå det meste levende for seg fremdeles?

Skyggene danset over øksede tømmervegger, latter og liv fylte hus og rom. To velbrukte divaner ga plass og søvn for mange. Knep det om, ble det reidd opp «flatseng» på bord eller golv. Med ryggsekk under hodet og regnslag til dyne gikk nettene i forteste laget...

Det samme skjedde med dagens timer. Det var noe med mat og med turer, Nivea-krem og skumringsstund, - ikke til å undres over om timene raste forbi!

Dessuten var det støtt problemer med å få tak i *nok* og *tørr* ved. Den måtte som oftest hentes langveis fra.

Snø måtte smeltes til vatn og ovnen hadde et eneste kokhull, - festlig var det likevel!

Sida i livet ble det idyll og romantikk av det hele...

Sjøl om været kunne variere da som no, sjøl om både utstyr og ski var enkle og tunge - fest og fryd var det uansett! Undres på om ikke hemmeligheten var at vi var *unge* på den tid?

Minnene trer fram som perler på snor: Der kommer Asbjørg på ski og i skaut i ruskeværet, - do-vegen kunne være både barsk og kald.

Karene laget hopp og satte stadig nye rekorder i måneskinn, mens kvinnfolka stelte med mat og med kjel.

For knapt å nevne vaskebøtta!

Vi vasket så grønnsåpevatnet flommet og skurkosten mistet bust, for *reint* skulle det være!

Det vekslet med solgløtt og snøskurer, skiene ble preparert med både voks og med talglys-stomper. Turene varierte etter dagsform og vær.

Niveakrem og solbriller var obligatorisk med i gamle, grå sekker.

Der holdt jeg på å glemme klesnor-biten ved ovnen! Den var fin å tørke votter og annet på når tur og dag var slutt. Kjenner du lukta av brendt ull?

Det hendte i blandt at vi fikk besøk.

Da vanket det straks både kaffe og prat..., - «neimen dette var da triivelig!»

Derimot kan jeg ikke minnes det var folk på andre voller rundt påsketider. Eller kunne vi ane et enslig lys langt borte på Aunvollen? Muligens var skiløpere innom Devlevollen også, - forøvrig var Nordmarka *vid* med plass for mange.

Oi, oi, - ved Syrsjøen var det både gjestfrihet og kortspell, og enslige skispor snodde seg mellom busk og kratt rett som det var. Oppe på Gullsiberget var det fint å koke kaffe. Der var både utsyn og ved. Kom an, - og kjenn lukta av bålørøyk og kaffe og svart kjel!

Det var muligens ikke så vanlig enda at kvinnfolk rundt på gårdene var ute og gikk på ski, og dette med *påskeferie* var uvant og bortimot for luksus å rekne.

Likevel!.....!

Gang og annen dukket det opp skiløpere i kvite anorakker, med Bergans meis på ryggen og med topplue på -

Det var artig å møte «kjendtfolk», og en Fremmed er en Venn du enda ikke kjenner, må vite!

Samtaleemnene kunne være mange og forskjellige, da som no. *Været* var kilde til stadig nye meninger, - smøreproblemene kunne vurderes ofte og gjerne.

«Nei, klister var både hjelp og mareritt, - skal vi forresten dele en appelsin?»
Selbuvottene var en velsignelse.
Gode og varme var de, og vakre attpåtil!
Sjølsagt var de våte iblandt, annet var knapt å vente i regn eller blautsnø.
Varmen holdt de stort sett likevel, på en eller annen merkelig måte! Verre var det med hullene etter skistokker, - takk og pris for god idé til juelgaver!

Et og annet rypespor ga kilde til stor undring, og striper etter vingslag i snøen varslet om storfugl og vårløysing. No var det tid for å sette bjørk i vaser. Det stundet til VÅR i Fedrelandet!
Det var artig å pynte i nyvasket hus.
Glemte var vedproblemer og snøen som måtte smeltes til vatn, - men sannelig minnes jeg den døde musa vi fant brødboksen vår!

No er det godt å vite at mange har glede av skog og mark i Klæbu. Gratis og fristende ligger rabber og myr, sakte suser skogene året rundt. Preparert løype frister til naturopplevelser og mosjon, - det er kommet navneskilt på kjendte og kjære plasser. Forhåpentligvis vil vi og bli stadig flinkere til å ta vare på gamle hus og tufter før det er for seint.
Gå en vårkveld til Sautjønnen og sjå anda som ror striper i kveldsmørkt vatn, eller sitt med fiskestang og kaffekopp ved Syrsjøen eller Auntjønnen.

Det er slikt som gir kvile i sjel og sinn.
Kjendte og kjære plasser er Jutul-furu ved Lysklettvollen, «Professorhola» oppe ved Torberga og «Kvilsteinan» både her og der. For knapt å nevne biter av gamle stier som dukker fram i blandt, med utsyn til tranene i Meddamtjønnen, «Salen» eller «Rømmkleiva»! Bare navnene forteller en historie som er nær ved å gå i den store, triste «glemmeboka».

Så kan man synes hva man vil om både verning og «fellesbeite». Det er lov å ha meninger om hogstforbud og naturvern. Men er man så heldig å få bruke mark og myr, er det en selvfølge at man bruker dem pent - og at man rydder opp etter seg.

Plast eller gamle appelsinskall pynter lite i vakker natur, vårt eget søppel tar vi med heim i ryggsekken.
Skog og mark må vi ta vare på til kommende generasjoner. Også *de* skal ha glede av naturen som omgir oss.

Det meste er under forvandlingens lov - om vi vil eller ei. Men skogene suser no som før, myrulla danser i sommerbris og fisken vaker i mangt et vatn.

Takk for fine minner, Nordmarka i Klæbu, takk og lov for at du finnes!

Alderdommen

Ingen ting er som før.
Alle ting er mye lengere borte enn tidligere.
Det er dobbelt så langt til butikken, og jeg har lagt merke til at det er blitt en ny bakke der.
Jeg har sluttet å løpe etter bussen, - den går før den pleier likevel.
Det ser ut som om de lager trappene brattere enn de gjorde i gamle dager.
Har dere lagt merke til de små typene de bruker i avisen?
Eller i telefonkatalogene?
Det er ingen vits i at noen leser høyt heller, for alle snakker så lavt at en knapt kan høre hva de sier.
Materialene de lager klær av er den sorten som krymper.

Alle mine skjørt og kjoler er blitt for trange, især rundt livet og hoftene.
Skolisser klarer jeg snart ikke å knytte.
Til og med FOLK forandrer seg. De er mye yngre nå enn da jeg var på den alderen.
På den annen side er folk på min alder mye eldre enn jeg er.
Jeg støtte på en gammel skolekamerat her forleden. Hun var blitt så gammel at hun kjente meg ikke igjen.
Jeg tenkte på den stakkaren da jeg kjemmet håret mitt i morges.
Mens jeg gjorde det, fikk jeg se meg sjøl i speilet.
Sant for dyden - de lager ikke så gode speil som de gjorde før!
Sjøl ikke speilet er hva det en gang var...!

Dramatikk i høstmørket

Av Otto Ulseth

Følgende beretning er hentet fra Adresseavisen:

«Det hendte for noen dager siden - skrives til Adresseavisen - at to gode venner i en bygd ikke langt fra Trondheim ble enige om å ta en tur til den enes hytte, og overnatte der til dagen etter. Karene kom opp i god tid, de var nede i et nærliggende vann og fisket litt, de utførte noe forefallende arbeide, og mens kvelden falt på gjorde de seg tilværelsen behagelig, spiste, tente sin pipe, og kom overens om å slå tiden ihjel med et slag kort til det ble sengetid.

Høstmørket lå svart og tett over skog og vatn, bare i hytta lyste det fra en lommelykt, spredt og spinkelt, men tilstrekkelig for å se kortene. Plutselig lød det et hardt dunk i hytteveggen, og en lett rysten lot ane at slaget var ført med adskillig kraft. Karene ante at det var kommet i veien for innbruddstyver, og hvem vet om ikke kjeltringene kunne lage et regulært overfall når de så sine planer krysset. Det vilde være lett nok.

Lykten ble slukket, og karene stod lenge og ventet, men uten å høre en lyd. Omsider tok de mot til seg og gikk ut og undersøkte tilfellet nærmere. De kom ikke lenger enn ut på den lille altanen foran hytteveggen før førstemann bråsnudde og ilte tilbake til sikkerheten med en slik fart at kameraten som gikk like bak, ble revet over ende. De kom seg inn igjen, og han som først hadde snudd kunne fortelle at noen grep etter føttene hans ute på altanen. En eller flere

desperados lå altså fremdeles og lurte ute i mørket.

Gode råd var dyre. Lite var det å verge seg med i hytta, og no oppdaget de også at nøklene dessverre lå igjen i båten, så hytta lot seg ikke låse. Det var simpelthen intet annet å gjøre enn å la tiden og utviklingen gå sin gang. Men aldri faller tiden lenger enn når en venter og omsider ble karene enige om å gå offensivt til verks. Alt var bedre enn å vente inne i mørket og uhyggen.

De rustet seg med det som var for hånden - den ene steg ut i mørket med lommelykten i en hånd og en øks i den andre, mens den annen fulgte i kjølvannet, bevæpnet med en tung hammer. Ute på altanen var det no ingen som grep etter beina, og det hele tatt intet å se, og intet var det å merke rundt veggene. Enhver fare var øyensynlig forsvunnet. Hytta lå i den ødligste ro. Lettet gikk karene inn igjen, men i forbifarten lot de lykten spille inn over altanen. Og der fikk de plutselig øye på fredsforstyrrelsen. En rusk av en tiur var blitt blendet av lyset i kveldsmørket og hadde fløyet rett inn i hytteveggen, hvor den ble liggende steindød.»

Bygda var Klæbu.

Tiuren hørte til på Nordmarka.

Hytta ligger der den dag i dag ved Syrsjøen (se bilde). Hyttens eier var Ole Devle, som var der sammen med sin gode venn og kjøpmannskollega Einar Holthe.

Den omtalte hytta i 1994.

Vassfjellet Rundt

- 25 år 1994 -

Vi har plukket noe fra styrets egen 25-års beretning, vesentlig om hvordan det hele kom igang.

Hvordan startet det hele?

Det første offisielle papir vi finner er fra 20. mai 1970. Da skriver Per Magne Siraas følgende brev til Klæbu Skolestyre...

Klæbu Skolestyre
7060 Klæbu

Ad. søknad om leie av Klæbu Skole.

I Klæbu Idrettslags regi har en søndag 23. august planlagt å arrangere et ca. 25 km langt «fjellløp» i Vassfjellet. Da det viser seg at slike løp er meget populære både blant turgåere og aktive, må en regne med at deltakerantallet blir stort.

En har kommet frem til at Klæbu skole ville bli en utmerket arena og en tillater seg herved å søke om å få benytte skolen til dette arrangementet søndag 23. august. En håper at bad og garderobe i det nye samfunnshuset til da vil stå ferdig til bruk, og en kan vel også regne med å få benytte disse. En håper på velvillig behandling av søknaden.

Klæbu 20. mai 1970
for arrangementskomiteen
Per Magne Siraas.

Søkte Sognepresten!

Det neste man gjorde var å søke Sognepresten om dispensasjon for helligdagsfreden...

... Da arrangementet kommer til å strekke seg utover kirketiden, tillater en seg herved å søke Sognepresten om tillatelse...

Svaret kom fra Trondheim Politikammer.

Vassfjellet Rundt - dispensasjon fra bestemmelsene om helligdagsfreden.

... De gis herved tillatelse...
4. juni 1970.

Trondheim Politikammer
Reidar Harrkjerr.

De djerne menn.

Det er mange som har god grunn til å rette en stor takk til de djerne menn fra dengang. Men hvem var de de djerne menn som spådde Vassfjellet Rundt en lys fremtid. Ingen nevnt, ingen glemte, sier mange. Vi tar likevel sjansen på å nevne noen hedersmenn.

Per Magne Siraas er Vassfjellet Rundt's ubestridte far. Det går frem av arkivene, og det sier alle som husker så langt tilbake i tiden. Alle brev i de første årene var signert Per Magne Siraas. Per Magne er Selbygg, men han bodde mange år i Klæbu. Nå er han tilbake i Selbu, hvor han fortsatt er å finne i marka - som fjelloppsynsmann. Per Magne har ikke sviktet Vassfjellet Rundt en eneste gang siden 1970. Det utrolige er at han har vunnet sin konkurranseklasse mange ganger. Hans beste tid er 1.39.49. Senest i 1993 vant han sin klasse på 1.46.23.

Han skal bli den første som mottar vår nye 25-årsmarkering - *Vassfjell Ridderen*. Per Magne skal også få æren av å åpne vår kjempebløtkake - under vår åpne bursdag fredag den 26.8.94. Vassfjellet Rundt vil i all fremtid være takknemlig for hans initiativ og innsats.

Torstein Kjosnes - var med i starten og har vært en drifkraft i mange år. Han var senest med i komiteen for bare et par år siden.

Avdøde *Ole O. Dahlen* - formann i hovedlaget, og sterkt aktiv i Vassfjellet Rundt.

Arne Bye - medlem i styret første gang i 1973, og er fortsatt med, nå med hovedansvar for innsamling/speakertjeneste sammen med Kristen Kvello.

Odd Devle - vår kjære kjøpmann som har vært med siden manns minne. Odd er fortsatt medlem av hovedstyret for Vassfjellet Rundt, og gjør en glimrende innsats. Selv etter et langt liv i Vassfjellet Rundt, ser han ut til å trives med dette turløpet.

Kjell Ulstad - formann i Vassfjellet Rundt gjennom mange år - var med fra midt på 70-tallet, og er fortsatt medlem i hovedstyret. Få har så mange personlige notater om Vassfjellet Rundt som Kjell.

Kristen Kvello - speaker gjennom nesten alle 25 år. Det er vel bare et par ganger at vår kjære speaker har måttet melde forfall.

Odd Buan - i tjeneste for Vassfjellet Rundt alt fra 71 eller 72, og er fortsatt på plass i *Kongetribunen*, hvor han holder orden på deltakere og resultatlistene. Odd, Arne og Kristen er nøkkelpersoner også i jubileumsåret.

Ellers er det mange å nevne når vi feirer V.R.Heldigvis har vi svært mye godt arkivmateriale tilgjengelig for ettertiden. Det er artig å se at mange ungdommer støtter godt opp, og mange 30-åringer har snart vært med halve livet.

En annen liten kuriositet: Klæbu's ordfører i 1994 Ivar Skei, signerte som revisor det første regnskapet som vi finner i arkivene (1973). Ivar har oppdrag for Vassfjellet Rundt også i jubileumsåret.

Litt om bidragsyterne

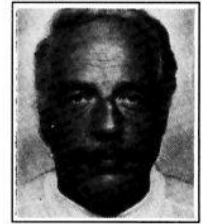
Per Sæther,

f. 1912 i Trondheim. Vokst opp i Husbytrøa i Klæbu fra 1914. Levanger Lærerskole 1934. Lærer bl.a. Nerøy, Levanger og Eidsvoll. Skolesjef i Eidsvoll 1955-80.

Jan A. Hansen,

f. 1945 i Narvik. Kom til Klæbu i 1956. Bygningsingeniør på Arkitektkontor i 20 år. Lærer i videregående skole siden 1989. Hobby er posthistorie, prospektkortsamling og hytteliv ved sjøen.

Ragna Flatjord,

f. 1929. Bor på Stubban. Har skriving som hobby, og går mye i marka. Medlem av styret i Klæbu Historielag.

Asbjørn Husby,

f. 1925 i Klæbu. Gårdbruker og pensjonist.

John Aas,

f. 1909 i Meråker. Ligningsfullmektig og bureiser i Klæbu. Døde i 1994.

Ole Lettingvold.

f. 1909 i Klæbu. Gårdbruker og pensjonist.

Ingebjørg Forsberg,

f. Gjølgali, f. 1932 i Klæbu. Sosionom. Sosialleder på Røros.

Otto Ulseth,

f. 1957 i Klæbu. Ansatt som sjefsredaktør i Adresseavisen. Tidligere Arbeider-Avisa, Dagbladet og NRK P2. Hobby: Fotballtrener.

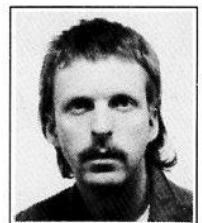

Tor Ingar Nordsetrønningen,

f. 1953 i Klæbu, og har vært bosatt der siden. Utdannet EDB-ingeniør og ansatt ved Autronica. Har slektgranskning som hobby.

Haldor G. Buan,

f. 1962 i Klæbu. Arbeider for tiden som kartoperatør i Trondheim kommune.

ILLUSTRATØR: Eva Haftorn.

Klæbu Bygdemuseum på Teigen

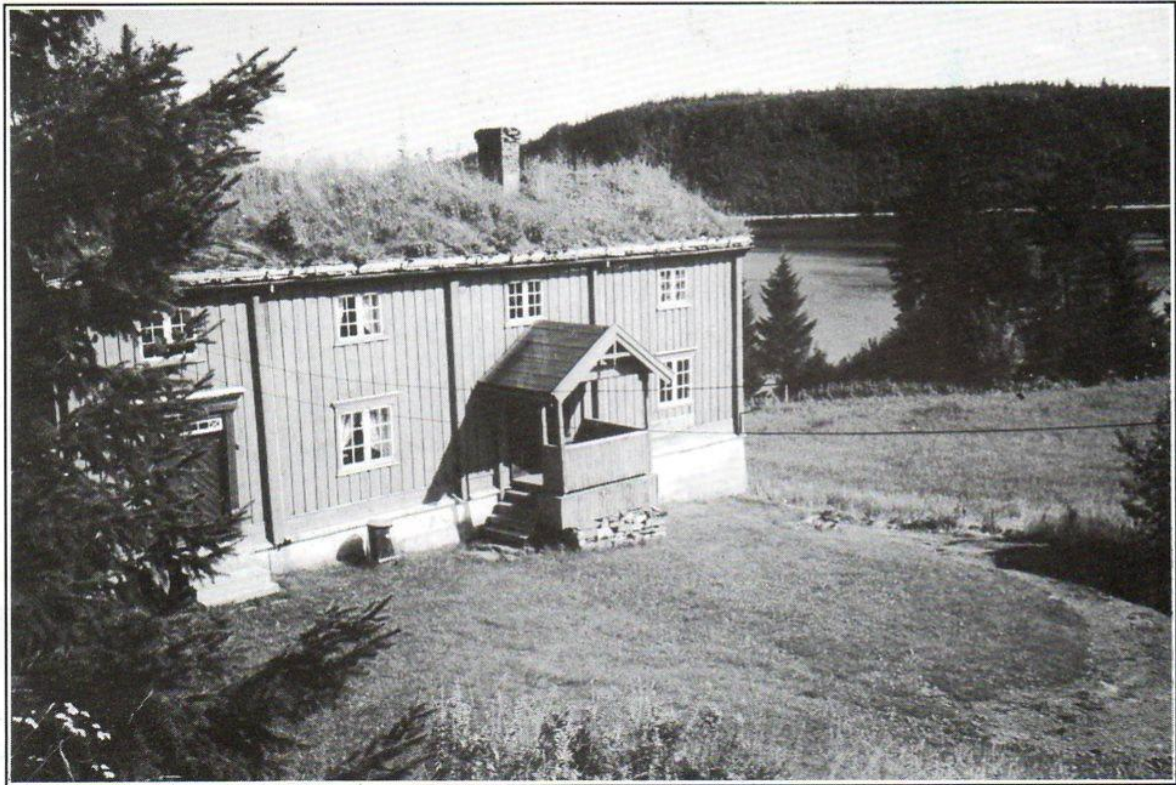

Foto: Eva Kjelstad.

Teigen var tidligere et sentralt sted for farende folk i Neadalsfjøret. Allerede i 1313 skal stedet visstnok være nevnt i skriftlige kilder i forbindelse med at selbyggene, klæbyggene og strindingene bygde bro over Nidelva ved Tiller. Siden har der vært både skysstasjon og butikk i tillegg til den vanlige gårdsdrifta. At nettopp Teigen ble Klæbus Bygdemuseum er således ikke unaturlig, og området er også etterhvert blitt et museum som viser mye av Klæbus historie. Men i 1994 har ikke museet vært åpent for besøk for publikum. Årsakene til dette kan være mange. Bl.a. kan ikke kommunen regne med at det vil bli drift ved museet uten at det settes inn en viss grad av ressurser. I vår tid kan det være vanskelig å kun satse på frivillig innsats. Mange er lite fornøyd med kommunens innsats, hvilket er høyst forståelig.

Haldor G. Buan.

ÅRSMØTE 1995

Klæbu Historielag avholder sitt årsmøte på Strøket kafe

tirsdag 14. mars 1995 kl. 19.00.

Vanlige årsmøtesaker.

Årsmøtet blir kunngjort i Trønderbladet og ved oppslag på vanlige steder 14 dager før møtet.